

ภาษาไทย

หนังสือ

กมล สุประเสริฐ. เทคนิคการวิจัย. กรุงเทพฯ 2 : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2516.

กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า. อนุพุทธประวัติ (หลักสูตรนักธรรม และธรรมศึกษาชั้นโท). พิมพ์ครั้งที่ 25 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาบุญราชวิทยาลัย, 2521.

จุฬพล สวัสดิ์ยากร. หลักและวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ, 2521.

จำนงค์ ทองประเสริฐ. ศาสนาปรัชญาประยุกต์. กรุงเทพฯ ๑ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2517.

ญาณสังวร, สมเด็จพระ. พระพุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.

ธรรมวลังการ, พระ. พุทธวิธีทรงฝึกเวไนยชน ตอน 1. พระนคร : โรงพิมพ์มหาบุญราชวิทยาลัย, 2510.

น้อมฤดี จงพยุหะ. คู่มือการเรียนการสอนวิชาการสอนสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษา. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2515.

นพพล พิมพ์ลา. หลักพุทธศาสนา PY. 210 ภาควิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.

บุญร่วม ทิพนศรี. พุทธศาสน์ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน , 2522.

- ประกอบ กรมสุท. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ประสาร ทองภักดี, พ.ท.. พุทธวิธีสอน. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์อักษรสาส์น, 2513.
- _____ . ระบบการศึกษาของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์, 2520.
- ปรีดี พนมยงค์. ความเป็นอนิจจังของสังคม. สถาบันสยามเพื่อการศึกษาและวัฒนธรรม จักรพิมพ์ กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์เจริญวิทยการพิมพ์, 2518.
- แปลก สนิธิรักษ์. ศีลธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2521.
- แปลก สนิธิรักษ์ และเปลื้อง ฅ นคร. แบบเรียนสังคมศึกษา ศีลธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- พุทธทาสภิกขุ. พุทธประวัติสำหรับนักศึกษา. พระนคร : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2511.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย, หลักสูตรและประมวลการสอนวิชาธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2521.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย, คณะกรรมการแผนกตำรา (แปล). พระธรรมปัทมกถาแปล ภาค 4, พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2522.
- ราชวรณีย์, พระ. ปรัชญาการศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2518.
- _____ . พจนานุกรมศัพท์พุทธศาสตร์. พระนคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2518.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กองเผยแพร่การศึกษา, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. การประชุมชี้แจงครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับข้อ เสนอแนะจากการสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษา. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2505.

ศึกษาศึกษา, กระทรวง. กรมการศาสนา. ประชุมทางวิชาการเรื่องพระพุทธศาสนากับการ
ศึกษาในประเทศไทย. พระนคร : หน่วยงานพิมพ์และจำหน่ายศาสนภัณฑ์, 2513.

- . พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง เล่ม 1 — 5 พระวินัยปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ 2
พิมพ์ในปีฉลองรัชกาลภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9
พุทธศักราช 2514. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2515.
- . พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง เล่ม 9 — 33 พระสุตตันตปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ 2
พิมพ์ในปีฉลองรัชกาลภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9
พุทธศักราช 2514. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2515.
- . คู่มือครูจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.
- . หลักการ วิธีการจัดจริยศึกษา และหัวข้อจริยธรรมสำหรับใช้อบรมสั่งสอนนักเรียน
นักศึกษา (ฉบับทดลอง). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.
- . คู่มือครูสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา ภาคปฏิบัติในรูปชุดการเรียนการสอน
ฉบับบูรณาการ (ฉบับทดลอง). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา,
2522.
- . คู่มือสอนจริยศึกษาระดับวิทยาลัย (ฉบับทดลอง). กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.
- . คู่มือครูจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 — 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2522.
- . คู่มือครูจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 — 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2522.

ศึกษาศึกษา, กระทรวง. กรมการศาสนา. คู่มือสอนจริยศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (ฉบับทดลอง).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

สมพร เทพสิทธิ์า. พุทธศาสนากับเศรษฐกิจและชีวิตประจำวัน. พระนคร :
สำนักพิมพ์โอเคียนสตรี, 2513.

สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. รายงานสัมมนาเรื่อง
จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. ณ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย 28 - 29
เมษายน 2522. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

สังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, สมาคม. ในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือครูจริยศึกษา
ภาคบรรยายเชิงปฏิบัติ เรื่องการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษาและโรงเรียน
วันอาทิตย์. กรุงเทพมหานคร : ดำรงการพิมพ์, 2521.

_____ . คู่มือครูจริยศึกษาภาคปฏิบัติ เรื่อง แนวการสอนจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ดำรงการพิมพ์, 2521.

อ.ป.. พุทธประวัติจากพระโอษฐ์. พิมพ์ครั้งที่ 6 ตมรมทานมูลนิธิจัดพิมพ์
พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร, 2513.

บทความ

ชำนานู นิสารัตน์. "การสอนศีลธรรมในโรงเรียน." มิตรกร 16 (สิงหาคม 2512) : 20.

_____ . "วิธีสอนของพระพุทธเจ้า." ประชาศึกษา 7 (กุมภาพันธ์ 2510) :
392 - 395.

บุญเลิศ คุรุเมือง. "ค่านิยมในเรื่องความกตัญญู." ภาษาและหนังสือ
.13 (กันยายน 2517) : 99.

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. "พุทธวิธีสอน." การศึกษาเอกชน 9 (มิถุนายน 2521) :
56 - 58.

นกร ศรีวิชัย. "วิธีสอนของพระพุทธองค์." วิทยาสาร 16 (22 มกราคม 2504)
: 11 - 12.

ป.ป.อ.. "หลักการสอนของพระพุทธเจ้า." พุทธจักร 8 -12 (สิงหาคม - ธันวาคม
2514)

มนัส รัตนกลัก ๗ ภูถักถ. "จริยศึกษารายพัฒนาประเทศ." ประชาศึกษา
8 (มีนาคม 2521) : 36 - 41

วิศิษฐ์ จิระวุฒิ. "จริยธรรมสำหรับเด็กชั้นประถม." ประชาศึกษา 9 (เมษายน
2510) : 520 - 529.

สุนัน อมรวิวัฒน์. "วิธีสอนจริยศึกษา." ดวงประทีป 2 (กุมภาพันธ์ 2512) : 22 - 32.

สุนนอมร. "เริ่มประจักษ์ขั้นต้นแทนไทน์." วิทยาสาร 25 (1 กรกฎาคม 2513) : 15,47.

———— "พุทธวิธีสอน." วิทยาสาร 35 - 36 (กันยายน 2513) : 42, 15 -48.

สุวรรณ เผือกใจแก้ว. "การสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน." วิทยาคารย 9
(พฤศจิกายน 2504) : 651 - 654.

อดิศักดิ์ ทองบุญ. "การสอนจริยศึกษาแก่เด็ก." ครูปริทัศน์ เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับเด็ก
เรื่องในโอกาสปีเด็กสากล 2522 หน้า 60 - 63.

อมร โสภณวิเศษสว่างค์. "พระพุทธเจ้าทรงสอนอย่างไร." ประชาศึกษา 10 (พฤษภาคม
2512) : 543 - 557.

อากา ถนัดช่าง. "แนวคิดในการสอนจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย."
ประชาศึกษา 5 (ธันวาคม 2521) : 2 -13.

เอกวิทย์ ๗ ถलग. "ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการศึกษา." พุทธจักร
10 (ตุลาคม 2514) : 22 - 27.

เอกสารอื่น ๆ

- นวลมจ เวทเวช. "พุทธศาสนากับการแนะแนว." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ประเสริฐ จริยานุกุล. "การใช้ Interaction Analysis วิเคราะห์การสอนของ นักเรียนฝึกสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยการสังเกตด้วยระบบ Reciprocal Category System." ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515.
- เพ็ญจันทร์ กูประเสริฐ. "การสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- บุศดี โยธินทวี. "สำรวจความเข้าใจในหลักธรรมที่สำคัญของพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายอาชีพ(แผนกพาณิชยการ)." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.
- มัทนา สุรมิตรไมตรี. "การศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการสอนรายวิชา การศึกษามางรายวิชาในหลักสูตร กศ.บ.." ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516.
- รัตนา ภมร. "การสอนศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2513." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- ราตี ทองสวัสดิ์. "การอบรมศีลธรรมและพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในทัศนะของครู." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503.

- วันชัย ชูภนกร. "การศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการสอนรายวิชาการศึกษา
บางรายวิชาในหลักสูตร กศ.บ.." ปริชญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515.
- วันดี วัฒนาประสิทธิ์. "ปัญหาการสอนนิลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์
ปริชญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2519.
- วิศิษฐ์ เกิดวิจิตร. "ปรัชญาการศึกษาของพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท." วิทยานิพนธ์
ปริชญามหาบัณฑิต ภาควิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2520.
- ศิริรักษ์ ชาวสนิท. "บทบาทของพระสาวกนุครพระโมคคัลลานในการเผยแพรพระพุทธศาสนา."
วิทยานิพนธ์ปริชญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุภร ศรีแสน. "วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนนิลธรรมระดับประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษา ปีการศึกษา 2516." ปริชญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517.
- สาคร นิปรียาย. "การสังเกตและวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการสอนในแนวสืบสวน
สอบสวนกับการสอนในแนวเดิมของนักเรียนฝึกสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา."
ปริชญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,
2516.

ภาษาอังกฤษBooks

Best, John W. Research in Education. New Delhi : Prentice Hall of India, 1963.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : Mc Graw - Hill Co., 1973.

Mehrens, William A. and Lehman, Irvin J. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. 2nd ed., New York : Rinehart and Winston, 1973.

Articles

Deris, Dennis a. "Teaching Moral Education : Principles of Instruction : Peabody Journal of Education 40 (October 1978) : 33 - 44

Saeng Chandrangam. "Some Principles of Education in Buddhism from Education in Thailand, Some Thai Perspectives." U.S. Dept. of Health, Education and Welfare. 1973. : 7 - 18.

Parsons, Jacquelynne E. "Order Effects on Children's Moral and Achievement Judgments." Experimental Psychology 4 (April 1975) : 357 - 358.

Annuaire Tapingkae. "The Buddhist Theories of the Learner and of the teacher. U.S. Dept. of Health, Education and Welfare. 1973 : 19 - 22.

Other Materials

Chantharasekul, Apa. "A Comparative Study of Existentialism and Theravada Buddhism as Educational Philosophies." Dissertation Abstracts International. 38 (October 1977) : 1971 - A.

Prangpatanpon, Sakda. "A Buddhist Philosophy of Education : With Implications for Education in Thailand." Doctor of Philosophy Thesis, The Graduate School of Boston College, Boston. U.S.A., 1978.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ฝ่ายบรรพชิต 3 รูป

- 1 พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ รัฐญาโณ) ป.ธ. 8, ศ.บ., M.A.
สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร
- 2 พระมหาณรงค์ จิตโสภโณ ป.ธ. 8, พธ.บ., พ.ม., M.A.
คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- 3 พระมหาบุญช่วย สิริจันโท ป.ธ. 6
พระนิสิตพุทธศาสตร์ ปี 3 มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ฝ่ายคฤหัสถ์ 6 คน

- 1 นายจ่านงค์ ทองประเสริฐ ป.ธ. 9, พธ.บ., M.A.
ราชบัณฑิตยสภา กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
อาจารย์พิเศษ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- 2 นายสนั่น ไชยานุกุล ป.ธ. 6, พธ.บ., M.A.
หัวหน้ากองจริยศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- 3 นายวีระ บำรุงรักษ์ ป.ธ. 9, พธ.บ., M.S., Ph.D.
หัวหน้ากองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- 4 นายวสิน อินทร์ระ ป.ธ. 9, ศ.บ.
อาจารย์มหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหาร
- 5 นายสุวรรณ เพชรนิล ป.ธ. 9, ศ.บ.,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์พิเศษมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 6 นายสุนทร ณ รั้ง ป.ธ. 9, ศ.บ., M.A., Ph.D.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์พิเศษมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 4 คะแนนด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม

คู่ที่	คะแนนกลุ่มทดลอง			คะแนนกลุ่มควบคุม			ผลต่างคะแนนระหว่างกลุ่ม	
	A Pre	B Post	B - A d_1	C Pre	D Post	D - C d_2	A - C Pre d_3	B - D Post d_4
1	49	47	- 2	49	46	- 3	0	1
2	47	52	5	46	50	4	1	2
3	44	49	5	44	48	4	0	1
4	42	50	8	48	48	0	- 6	2
5	42	50	8	42	46	4	0	4
6	42	45	3	42	45	3	0	0
7	38	43	5	38	40	2	0	3
8	38	49	11	37	44	7	1	5
9	37	51	14	38	42	4	- 1	9
10	37	46	9	37	44	7	0	2
11	36	43	7	36	40	4	0	3
12	35	44	9	35	33	2	0	11
13	35	40	5	35	41	6	0	- 1
14	34	44	10	34	43	9	0	1
15	33	47	14	34	46	12	- 1	1
16	31	36	5	36	36	0	- 5	0
17	31	46	15	30	32	2	1	14

ร.ร. ลำดับ	คะแนนก่อนทดลอง			คะแนนก่อนควบคุม			ผลต่างคะแนนระหว่างก่อน	
	A Pre	B Post	B - A d_1	C Pre	D Post	D - C d_2	A - C Pre d_3	B - D Post d_4
18	31	32	1	30	31	1	1	1
19	30	30	0	30	35	5	0	- 5
20	29	34	5	28	38	10	1	- 4
21	26	36	10	25	26	1	1	10
22	25	42	17	25	26	1	0	16
23	22	29	7	22	23	1	0	6
24	23	34	11	20	23	3	3	11
25	19	22	3	21	18	- 3	- 2	4
26	19	26	7	14	23	9	5	3
27	17	21	4	16	17	1	1	4
28	14	19	5	13	18	5	1	1
Σ	906	1107	201	905	1002	97	1	115
Mean	32.36	39.53	7.18	32.32	35.79	3.46	-	-
Σ ค่าคงที่	31600	46347	2099	31945	38762	723	-	1071

ตารางที่ 5 คะแนนจากความคิดเห็นของครูต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน
โดยเฉลี่ย หลังการทดสอบของทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมที่	กลุ่มทดลอง									กลุ่มควบคุม								
	คะแนนความคิดเห็นจากครู									คะแนนความคิดเห็นจากครู								
	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄	P ₅	P ₆	P ₇	Σ	\bar{X}	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄	P ₅	P ₆	P ₇	Σ	\bar{X}
1	4	4	4	4	4	4	4	28	3.86	3	3	4	4	4	3	4	25	3.57
2	4	4	3	5	4	4	3	27	3.86	4	4	5	3	3	4	4	27	3.86
3	4	4	3	5	4	4	3	27	3.86	4	4	5	3	3	4	4	27	3.86
4	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0	3	3	4	4	4	4	4	26	3.71
5	4	4	3	4	4	4	3	26	3.71	2	3	4	3	3	3	3	21	3.0
6	4	4	3	4	4	4	4	27	3.86	4	3	4	3	3	3	4	24	3.43
7	4	4	4	4	3	3	4	26	3.71	3	3	4	3	3	4	4	24	3.43
8	4	4	4	5	4	4	3	28	4.0	3	3	5	3	3	3	4	24	3.43
9	4	4	4	5	4	4	4	29	4.14	4	4	5	4	4	4	4	29	4.14
10	4	4	3	4	4	3	4	26	3.71	3	4	5	3	3	4	3	25	3.57
11	4	4	3	4	4	4	3	26	3.71	3	4	4	4	4	4	4	27	3.86
12	4	4	3	4	4	4	3	26	3.71	4	4	4	3	3	4	4	26	3.71
13	4	3	3	5	4	4	3	26	3.71	3	3	5	3	3	3	4	24	3.43
14	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0
15	4	3	3	5	4	4	3	26	3.71	4	4	4	3	3	4	4	26	3.71
16	4	3	4	4	4	4	4	27	3.86	4	4	3	3	3	3	4	24	3.43
17	4	4	3	4	4	4	3	26	3.71	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง คะแนนความถี่เห็นจากครู									กลุ่มควบคุม คะแนนความถี่เห็นจากครู								
	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄	P ₅	P ₆	P ₇	Σ	\bar{X}	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄	P ₅	P ₆	P ₇	Σ	\bar{X}
18	3	4	4	4	4	4	3	26	3.71	4	4	5	4	4	4	4	29	4.41
19	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0	4	4	5	4	4	4	4	29	4.14
20	4	4	4	4	4	4	3	27	3.86	4	4	4	4	4	3	4	27	3.86
21	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0	5	4	4	4	4	4	4	29	4.14
22	4	4	3	3	4	4	3	25	3.57	2	3	4	3	3	3	3	21	3.0
23	4	3	3	4	4	3	3	24	3.43	4	4	3	5	5	4	4	29	4.14
24	4	4	5	3	4	4	5	29	4.14	4	4	3	5	5	4	4	29	4.14
25	4	3	5	4	5	4	5	30	4.29	4	4	5	3	3	4	4	27	3.86
26	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0	4	4	4	4	4	4	4	28	4.0

P₁ = ครูที่ตอบคนที่ 1

P₂ = ครูที่ตอบคนที่ 2

P₃ = ครูที่ตอบคนที่ 3

P₄ = ครูที่ตอบคนที่ 4

P₅ = ครูที่ตอบคนที่ 5

P₆ = ครูที่ตอบคนที่ 6

P₇ = ครูที่ตอบคนที่ 7

ตารางที่ 6 คะแนนความถี่เห็นของครูต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

รายการพฤติกรรม	ควบคุม		ทดลอง	
	\bar{X}	ที่ความเป็น	\bar{X}	ที่ความเป็น
<u>เรื่องความตรงต่อเวลา</u>				
1. ทำตามกำหนดเวลาที่ตกลงนัดหมายไว้	3.57	เหมือนเดิม	4.0	ดีขึ้น
2. มาโรงเรียนหรือเข้าเรียนทัน ตรงเวลา	3.86	ดีขึ้น	3.86	ดีขึ้น
3. เข้าแถวทัน ตรงตามเวลา	3.86	ดีขึ้น	3.86	ดีขึ้น
4. ส่งงาน การบ้าน ตามเวลาที่ตกลงนัดหมายหรือส่งไว้	3.71	ดีขึ้น	4.0	ดีขึ้น
5. เรียน เล่น, ทำงานเป็นเวลา	3.0	เหมือนเดิม	3.71	ดีขึ้น
<u>เรื่องความตรงต่อหน้าที่</u>				
6. ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ก็ เช่น เวร หัวหน้า ฯลฯ	3.43	เหมือนเดิม	3.86	ดีขึ้น
7. ตั้งใจทำงานและรับผิดชอบในการเรียน ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน	3.43	เหมือนเดิม	3.71	ดีขึ้น
8. ขยัน ทำงานที่มอบหมายให้โดยสม่ำเสมอ ไม่หละหลวม	3.43	เหมือนเดิม	4.0	ดีขึ้น
9. รักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะ และช่วยเก็บหรือแนะนำคนอื่น	4.14	ดีขึ้น	4.14	ดีขึ้น
10. ไม่จำเป็นต้องบังคับ ควบคุม ตรวจสอบ อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา	3.57	เหมือนเดิม	3.71	ดีขึ้น

รายการพฤติกรรม	ควบคุม		ทดลอง	
	\bar{X}	ที่ความเป็น	\bar{X}	ที่ความเป็น
<u>เรื่องการปฏิบัติตนต่อครูหรือผู้ใหญ่กว่า</u>				
11. เคารพนับถือเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำแนะนำ สั่งสอน	3.86	ดีขึ้น	3.71	ดีขึ้น
12. ช่วยเหลืองาน อาสาทำงาน ไม่หลบหลีก งานแม้มีโอกาส	3.71	ดีขึ้น	3.71	ดีขึ้น
13. ตั้งใจเรียน ไม่เล่นขณะที่ครูสอน	3.43	ดีขึ้น	3.71	ดีขึ้น
<u>เรื่องการปฏิบัติตนต่อเพื่อน ๆ</u>				
14. รักใคร่ สามัคคี ไม่ทะเลาะ ชกต่อย ทบตี รังแกกัน	4.0	ดีขึ้น	4.0	ดีขึ้น
15. ช่วยเหลือกันเมื่อมีโอกาส ไม่หลบหลีกงาน ส่วนรวม	3.71	ดีขึ้น	3.71	ดีขึ้น
16. ตักเตือน แนะนำ ชี้แจง ชักจูงไปในทางที่ดี มีประโยชน์	3.43	เหมือนเดิม	3.71	ดีขึ้น
17. ช่วยงานส่วนตัวของเพื่อน ๆ เคารพ ความสามัคคีเมื่อมีโอกาส	4.0	ดีขึ้น	3.71	ดีขึ้น
<u>เรื่องการปฏิบัติตนต่อตนเอง ๆ</u>				
18. ให้อภัย ช่วยเหลือเป็นที่พึ่งเมื่อมีโอกาส	4.14	ดีขึ้น	3.71	ดีขึ้น
19. ให้ความรักใคร่ เอ็นดู ไม่รังแก หรือ กลั่นแกล้ง	4.14	ดีขึ้น	4.0	ดีขึ้น
20. ตักเตือน แนะนำ ชี้แจงด้วยความรักเอ็นดู เมื่อเห็นทำผิด	3.86	ดีขึ้น	3.86	ดีขึ้น

รายการพฤติกรรม	ความคุม		ทดลอง	
	\bar{X}	ที่ความ เป็น	\bar{X}	ที่ความ เป็น
<u>เรื่องการใช้เวลาว่าง</u>				
21. ไม่เล่นการพนันเสียงโชคทุกชนิด เช่น ลอตเตอรี่ ยางยัด หยอดหลุม	4.14	ดีขึ้น	4.0	ดีขึ้น
22. ไม่เที่ยวกลางคืนหรือเที่ยวกลางคืนบ่อยๆ	3.0	เหมือนเดิม	3.57	เหมือนเดิม
23. ไม่เสพยาเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ กัญชา น้ำเมาทุกชนิด	4.14	ดีขึ้น	3.43	เหมือนเดิม
<u>เรื่องการคบเพื่อน</u>				
24. ไม่คบเพื่อนชั่ว เกเร ซาดเหียน ลักขโมย เที่ยวเก่ง หรือเพื่อนที่เสพยาเสพติด	4.14	ดีขึ้น	4.14	ดีขึ้น
25. ตั้งใจช่วยเหลืองานส่วนรวม เสียสละ เช่น งานโรงเรียน งานวัด งานในชุมชน	3.86	ดีขึ้น	4.29	ดีขึ้น
<u>ความเห็นจากผู้อื่น</u>				
26. ท่านเคยได้เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.6 หรือครูคนอื่นปรารภว่าความประพฤติของเด็กห้องนี้(ความคุม, ทดลอง)	4.0	ดีขึ้น	4.0	ดีขึ้น

ตัวอย่าง ตารางประกอบการคำนวณหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบ โดย สูตร
 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Richardson 20) KR.๒. 20

คนที่ (P)	ข้อที่ (T)																		X	X ²
	T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅₉	T ₆₀			
1	/	/	/	/	/	/	48	2304
2	/	.	/	/	.	49	2401
3	.	/	/	/	42	1764
.
.
.
28	/	/	/	/	/	.	22	484
29	/	/	/	/	37	1369
F (ผลรวม)	10	20	24	21	14	7	982	35732
p	.3	.7	.8	.75	.2		
q	.7	.3	.2	.35	.12		
pq	.21	.21	.16	.2125	.16	11.99	

คะแนนจากการสอบก่อนสอนของตัวอย่างประชากร หอง ก

จากตาราง $\sum X = 982$, $N = 24$, $\sum X^2 = 35732$, $pq = 11.99$
 $n = 60$
 $\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{982}{29} = 33.86$
 $S^2 = 1146.5$, $\frac{\sum X^2}{N} = \frac{35732}{29} = 1232.14$

สูตร

$$\sigma_x^2 = \frac{\sum x^2}{N} - (\bar{x})^2$$

$$= 1232.14 - 1146.5 = 85.64$$

$$\sigma_x = 9.254$$

$$\frac{pq}{\sigma_x^2} = \frac{11.99}{85.64} = 0.14, \quad \frac{n}{n-1} = \frac{60}{59} = 1.017$$

สูตร KR = 20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{\sigma_x^2} \right\}$$

$$= 1.017(1 - 0.14)$$

$$= 1.017(0.86)$$

$$= 0.874$$

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หา S.D pre - test กลุ่มทดลอง

$$\begin{aligned}
 \text{S.D} &= \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2} \\
 &= \sqrt{\frac{31600}{28} - \left(\frac{906}{28}\right)^2} \\
 &= \sqrt{\frac{31600}{28} - \frac{820836}{784}} \\
 &= \sqrt{1128.5714 - 1046.9846} \\
 &= \sqrt{81.586824} \\
 \text{S.D} &= 9.0325427
 \end{aligned}$$

หา S.D post - test กลุ่มทดลอง

$$\begin{aligned}
 \text{S.D} &= \sqrt{\frac{46347}{28} - \left(\frac{1107}{28}\right)^2} \\
 &= \sqrt{\frac{46347}{28} - \frac{1225449}{784}} \\
 &= \sqrt{1655.25 - 1563.0727} \\
 \text{S.D} &= \sqrt{92.1773} \\
 &= 9.6009
 \end{aligned}$$

ท๑. S.D pre - test กลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned}
 \text{S.D} &= \sqrt{\frac{31945}{28} - \left(\frac{905}{28}\right)^2} \\
 &= \sqrt{1140.8928 - \frac{819025}{784}} \\
 &= \sqrt{1140.8929 - 1044.6747} \\
 &= \sqrt{96.218157} \\
 &= 9.8091
 \end{aligned}$$

ท๑ S.D post - test กลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned}
 \text{S.D} &= \sqrt{\frac{38762}{28} - \left(\frac{1002}{28}\right)^2} \\
 &= \sqrt{1384.3571 - \frac{100404}{784}} \\
 &= \sqrt{1384.3571 - 1280.6173} \\
 &= \sqrt{103.73984} \\
 \text{S.D} &= 10.1853
 \end{aligned}$$

การคำนวณ t - Test ของผลต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนสอนกับหลังสอน ของ
กลุ่มทดลอง

จากตารางที่ 4 (ภาคผนวก ก หน้า 105) d ในที่นี้ หมายถึง d_1

$\sum d = 201$ $\sum d^2 = 2099$ $N = 28$

สูตร

$$\begin{aligned} \bar{d} &= \frac{\sum d}{N} \\ &= \frac{201}{28} \\ &= 7.1785714 \end{aligned}$$

สูตร

$$\begin{aligned} S.D_d &= \sqrt{\frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2} \\ &= \sqrt{\frac{2099}{28} - \left(\frac{201}{28}\right)^2} \\ &= \sqrt{\frac{2099}{28} - \frac{40401}{784}} \\ &= \sqrt{74.964285 - 51.531887} \\ &= \sqrt{23.432398} \\ &= 4.8407 \end{aligned}$$

ศูนย์วิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สูตร: $s = \frac{S.D.d}{\sqrt{N-1}}$

$$= \frac{4.8407022}{\sqrt{27}}$$

$$= 0.9315935$$

สูตร: $t = \frac{\bar{d}}{s}$

$$= \frac{7.1785714}{0.9315935}$$

$$= 7.7057^{**}$$

** แตกต่างกันในที่ระดับ .01 $< .01$ ที่ df 27 = 2.77

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การคำนวณ t - Test ของผลต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนสอนกับหลังสอน ของ
กลุ่มควบคุม

จากตารางที่ 4 (ภาคผนวกหน้า 105) d ในที่นี้หมายถึง d_2

$$\sum d = 97 \quad \sum d^2 = 723 \quad N = 28$$

สูตร

$$\begin{aligned} \bar{d} &= \frac{\sum d}{N} \\ &= \frac{97}{28} \\ &= 3.4642857 \end{aligned}$$

สูตร

$$\begin{aligned} s.D_d^2 &= \frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2 \\ &= \frac{723}{28} - \left(\frac{97}{28}\right)^2 \\ &= 25.821428 - \frac{9409}{784} \end{aligned}$$

$$= 13.820153$$

$$s.D_d = 3.7175$$

สูตร

$$\begin{aligned} t_{\bar{d}} &= \frac{s.D}{\sqrt{N-1}} \\ &= \frac{3.7175}{\sqrt{27}} \\ &= \frac{3.7175}{\sqrt{5.1962}} \\ &= 0.7154 \end{aligned}$$

สูตร

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\bar{d}}{s_d} \\
 &= \frac{3.4643}{0.7154} \\
 &= 4.8422^{**}
 \end{aligned}$$

** แตกต่างที่ระดับ .01 ถ้า $\alpha .01$ ที่ $df = 27 = 2.77$

การคำนวณ t - Test ของผลต่างระหว่างคะแนนสอบหลังสอนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (จากตารางภาคผนวก ก หน้า 105)

$$\sum d = 115 \quad \sum d^2 = 1071 \quad N = 28$$

สูตร

$$\begin{aligned}
 \bar{d} &= \frac{\sum d}{N} \\
 &= \frac{115}{28} \\
 &= 4.1071
 \end{aligned}$$

สูตร

$$\begin{aligned}
 s.d^2_d &= \frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2 \\
 &= \frac{1071}{28} - \left(\frac{115}{28}\right)^2 \\
 &= 38.25 - 16.8686 \\
 &= 21.3814 \\
 s.d_d &= 4.6240
 \end{aligned}$$

สูตร

$$\begin{aligned} \alpha_d &= \frac{S.D_d}{\sqrt{N-1}} \\ &= \frac{4.6240}{\sqrt{27}} \\ &= \frac{4.6240}{5.1962} \\ &= 0.8899 \end{aligned}$$

สูตร

$$\begin{aligned} t &= \frac{\bar{d}}{s_d} \\ &= \frac{4.1071}{0.8899} \\ &= 4.6153^{**} \end{aligned}$$

** แตกต่างที่ระดับ .01 ค่า α .01 ที่ df 27 = 2.77

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

แบบสอบ

แบบแสดงความกตัญญู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบวิชาศีลธรรม ชั้น ประถมปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค ง
2. แบบสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ รวม 6 หน้า โปรดตรวจดูให้ครบทุกหน้า ถ้าไม่ครบให้ยกมือขึ้นและขอเปลี่ยนใหม่ก่อนลงมือสอบ
3. เขียนชื่อที่กระดาษคำตอบเท่านั้น และเขียนให้เรียบร้อยก่อนลงมือสอบ
4. ให้ตอบลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้อีกแผ่นหนึ่งต่างหากเท่านั้น ใช้เวลาตอบ 1 ชั่วโมง

คำสั่ง

1. ให้เลือกกา ทับอักษร (ก ข ค ง) หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดสำหรับคำถามนั้น เพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

ตัวอย่าง

0) คงอาทิตย์ขึ้นทางทิศใด

ก. ใต้

ข. เหนือ

ค. ตะวันออก

ง. ตะวันตก

คำตอบที่ถูกต้องที่สุดคือข้อ ง ให้กา ทับ ง ในกระดาษคำตอบดังนี้0) ก ข ค ง

2. ถ้าตอบแล้วต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ให้กา ทับข้อความเดิม แล้วกา ทับอักษรหน้าคำตอบที่เลือกใหม่ เช่น เดิมเลือกคำตอบเป็นข้อ ค ดังนี้

00) ก ข ค งแต่ต้องการเปลี่ยนคำตอบเป็นข้อ ง ให้กา ทับอักษร ค แล้วกา ทับข้อ ง ที่เลือกใหม่ ดังนี้00) ก ข ค งคำเตือน

1. กาเครื่องหมายในกระดาษคำตอบให้ชัดเจน ให้ตรงข้อกับทั้งคำถามและคำตอบ
2. ตั้งใจทำให้เต็มที่ ถ้าพบข้อยากอาจข้ามไปก่อน มีเวลาเหลือจึงกลับมาทำอีก และไม่ควรเดา เพราะการเดาไม่ช่วยให้คะแนนเพิ่มขึ้น
3. โปรดคืนซองที่ได้รับแจกทั้งหมดคืนกรรมการสอบด้วย

1. ทิศเบื้องขวาหมายถึงบุคคลประเภทใด

ก. บิดา มารดา	ข. ครู อาจารย์
ค. คนงาน คนใช้	ง. มิตรสหาย ญาติพี่น้อง
2. ข้อใดจัดเป็นทางแห่งความเสื่อม (เลวลง)

ก. ท้ามาหากิน	ข. ออกไปหาความรู้
ค. ทำงานอยู่กับบ้าน	ง. เที่ยวหาความสุข
3. คนซึ่งเกี่ยวข้องกับงานจะเป็นคนประเภทใด

ก. ไม่ประสงค์ ตามเจริญ	ข. ไม่ไหวทิศ 6
ค. ไม่ซื่อสัตย์	ง. ไม่สุจริต
4. ถ้าเพื่อนของนักเรียนทำการบ้านไม่ได้ นักเรียนจะปฏิบัติต่อเขาอย่างไร

ก. ให้เขาลอกการบ้าน	ข. บอกครูประจำวิชา
ค. แนะนำวิธีทำ	ง. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเขา
5. ถ้าเพื่อนนักเรียนไม่สบาย นักเรียนจะปฏิบัติต่อเขาอย่างไร

ก. หาน้ำให้กิน	ข. แจงให้ครูทราบ
ค. ไม่เข้าไปใกล้โรคติดต่อ	ง. ไม่ทำอะไรอยู่เฉย ๆ
6. พระภิกษุสงฆ์มีคุณประโยชน์ต่อเราอย่างไร

ก. รศน่านต์ให้เรา	ข. แนะนำสั่งสอนสิ่งที่ดี
ค. สวดมนต์ในงานพิธี	ง. รักษาทรัพย์สมบัติของวัด
7. ในวันหยุดนักเรียนควรทำอะไร

ก. นอนพักผ่อน	ข. ไปเที่ยวเล่น
ค. ช่วยพ่อแม่ทำงาน	ง. ไม่ทราบจะทำอะไร
8. ถ้าเรามีเพื่อนที่ชอบลักขโมยของเล็ก ๆ น้อย ๆ เธอจะอย่างไร

ก. บอกเจ้าของ	ข. บอกครูให้ตักเตือนทำโทษ
ค. บอกพ่อแม่เขาให้ตักเตือน	ง. แนะนำตักเตือนเขาคด้วยตัวเอง
9. เมื่อครูอธิบายแล้วนักเรียนไม่เข้าใจ หลังเลิกเรียนแล้วนักเรียนจะอย่างไร

ก. คอยกับเพื่อนว่าครูไม่เก่ง	ข. ถามครูคนอื่นที่คิดว่าเก่งกว่า
ค. ถามครูคนนั้นเมื่อมีโอกาส	ง. นำเรื่องนั้นไปบอกคนอื่น ๆ

10. วันเสาร์หน้าคุณนั้กนักเรียนไปทำความสะอาดบริเวณวัดเพื่อต้อนรับงานประจำปี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ใช่เลยเพราะครูไม่เรียกชื่อ ข. ไม่ไปเพราะมีคนไปมากแล้ว
ค. ไปทำเพื่อส่วนรวม ง. ไปดูเพื่อนเขาทำ
11. นักเรียนคนหนึ่งชอบรังแกบังคับน้องเพราะน้องไม่ตักน้ำให้ดื่ม แสดงว่านักเรียนคนนี้เป็นคังข้อใด
- ก. ปฏิบัติตนผิด ข. เป็นคนเก้กซาด
ค. เอาแต่ใจตนเอง ง. ใ้ถี่ยจกร้าน
12. จากข้อ 11 นักเรียนคนนี้ควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ไม่ใช่ของเลย ข. จำไว้และไม่ช่วยเหลือน้องเลย
ค. ขออ้งน้องโดยพูดเพราะ ๆ ง. ถ้าได้ขนมมาจะไม่แบ่งให้น้อง
13. ครูส่วนมากมักห้ามนักเรียนในกาะเที่ยวกลางคืน แสดงว่าครูเป็นบุคคลในข้อใด
- ก. ไม่รักนักเรียนจึงห้าม ข. ซัดใจนักเรียนจึงห้าม
ค. รักเป็นห่วงจึงห้าม ง. โกรธและเกลียดจึงห้าม
14. ครูบางคนคุ้กนักเรียนเมื่อนักเรียนไม่ตั้งใจเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร
- ก. เกลียดและไม่ปฏิบัติตาม ข. ไม่ต้องสนใจกับคำพูดนั้น
ค. หาของมาฝากครูเป็นประจำ ง. ตั้งใจเรียนให้ค้
15. ครูคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษชอบให้กาบ้านมาก ทำให้นักเรียนไม่มีเวลาเล่นเลย ครูทั้งสองท่านเป็นคังข้อใด
- ก. ไม่รักนักเรียน ข. ไม่ตั้งใจสอน
ค. หวังค้ตอนนักเรียน ง. ใ้เกี่ยจสอนนักเรียน
16. คุณพ่อกับคุณแม่อยู่ร่วมกันค้ค้เพราะเหตุใด
- ก. คุณพ่อค้มสุรา ข. คุณแม่เล่นไฟ
ค. ต่างชื่อส้ค้ค้กัน ง. ต่างท่ามาหาค้ค้ค้กัน
17. ถ้านักเรียนหากกาบ้านไม่ได้ เมื่อไปโรงเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไปถามครู ข. ลอกจากเพื่อน
ค. ยอมรับผิดกับครู ง. ไม่บอกใครเลย

18. โรงเรียนเข้าเรียนเวลา 8.30 น. นักเรียนไม่มีนาฬิกาทำอย่างไรจึงจะมาทันโรงเรียนเช้า
 ก. พังวิทยุตลอดเวลา. ข. รีบมาโรงเรียนแต่เช้า.
 ค. คอยดูพวกเพื่อน ๆ. ง. คอยฟังเสียงระฆัง
19. ลูกจ้างหรือคนงานไม่ควรปฏิบัติตนก่อนนายจ้างดังข้อใด
 ก. ตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด. ข. ลงมือทำงานก่อนนายจ้าง
 ค. เอาสิ่งของนายจ้างมาใช้. ง. ซื่อสัตย์ของงานที่ได้รับมอบหมาย
20. ครู ชั้น ป.3 กำลังหัวปิ่นโตข้าวและจูงจักรยานยางแบนผ่านหน้านักเรียนไป
 นักเรียนควรทำอย่างไร
 ก. ปืนตรง ทำความเคารพ. ข. ทำเป็นมองไม่เห็น
 ค. หลบหลีกไปเสียให้พ้น. ง. ช่วยถือปิ่นโตข้าวให้
21. การไหว้ทิศตามความหมายของพุทธศาสนาหมายถึงอะไร
 ก. การบูชาทิศ. ข. การทำความดีต่อกัน
 ค. การตอบแทนบุญคุณ. ง. การแสดงความเคารพ
22. มิคามารคา. จักว่าเป็นทิศเบื้องหน้า เพราะเหตุผลดังข้อใด
 ก. เป็นครู. ข. เป็นผู้นำหน้า.
 ค. เป็นผู้ที่เคยโตมาก่อน. ง. เป็นผู้เลี้ยงดูอบรมคนแรก
23. เราควรปฏิบัติตนต่อ พี่ น้อง อย่างไร
 ก. ไม่คบตีกันเอง. ข. คีตมที่ตีพี่น้องเรา.
 ค. ช่วยเหลือกันและกัน. ง. ช่วยทำการบ้านให้.
24. เราเป็นเด็ก จะปฏิบัติตนต่อทิศเบื้องบนคือ พระสงฆ์และกษัตริย์อย่างไร
 ก. เชื่อฟังคำสั่งสอน. ข. ช่วยทำการงาน
 ค. กราบไหว้เสมอ. ง. เข้าไปรับใช้
25. ตอนกลางคืน เมื่อทำการบ้านเสร็จแล้ว นักเรียนควรทำอะไร
 ก. นอนพักผ่อน. ข. ออกไปเที่ยวเล่น
 ค. หางานอย่างอื่นทำอีก. ง. ลงไปเล่นออกกำลังกับเพื่อน

26. การที่นักเรียนเที่ยวกลางคืน มีโทษต่อตัวเองอย่างไร
 ก. ทำให้ขาดสติ
 ข. ทำให้วังวนนอน
 ค. ทำให้ครูดูและทำโทษ
 ง. ทำให้ผู้ปกครองดูและทำโทษ
27. เคนและเซียงชอบเล่นหยอกหลุมมาก เด็กทั้งสองคนประพฤติเสียหายน่าใจ
 ก. ใช้เงินไม่เป็น
 ข. ใช้เวลาไม่เป็นประโยชน์
 ค. รู้จักหาเงินทางลัดดี
 ง. เล่นการพนันอย่างหนึ่ง
28. ถ้าเพื่อนของเธอชอบเที่ยวกลางคืนเธอจะหาอย่างไร
 ก. บอกให้เห็นโทษของการเที่ยว
 ข. บอกให้ครูทำโทษเขา
 ค. บอกพ่อแม่ของเขา
 ง. ไม่สนใจเขา
29. ถ้ากลุ่มเพื่อนของนักเรียนกำลังเล่นเกมพนัน นักเรียนจะหาอย่างไร
 ก. เข้าไปดู
 ข. หนีไปให้ไกล
 ค. ไม่สนใจเขา
 ง. เข้าไปบอกให้เลิก
30. นักเรียนไปเลี้ยงควายเห็นควายกินต้นข้าว เจ้าของนาข้าวที่นั่นมากพว่า "รู้ไหมควายของใครมากินข้าวทรงนี้" นักเรียนจะหาอย่างไร
 ก. เฉยเสีย
 ข. บอกว่าไม่รู้
 ค. บอกว่าควายคนอื่น
 ง. บอกว่าควายของตน
31. จากข้อ 30 ถ้าควายของนักเรียนและควายของป่าไปกินข้าวในนาที่นักเรียนจะบอกเจ้าของนาว่าอย่างไร
 ก. บอกว่าไม่รู้ เพิ่งมาถึง
 ข. บอกว่าควายของป่าไปกิน
 ค. บอกว่าควายของตนไปกิน
 ง. บอกว่าควายของป่าและของตนไปกิน
32. นักเรียนคุยกับเพื่อนว่าจะไปเก็บมะขามด้วยกัน พอถึงเวลานัด เพื่อนคนนั้นมาบอกว่าไม่ไปแล้ว แสดงว่าเพื่อนคนนั้นเป็นคนดั่งข้อใด
 ก. เอาแต่ใจตนเอง
 ข. ไม่ซื่อตรงต่อคำพูด
 ค. ไม่ซื่อตรงต่อเวลา
 ง. เป็นคนชอบผิคนัด
33. ป้อมทำการบ้านไม่เสร็จ กลัวครูทำโทษเธอเลยไม่ไปโรงเรียน ป้อมเป็นคนดั่งข้อใด
 ก. ขาดความซื่อตรงต่อตนเอง
 ข. ขาดความอดทนต่อตนเอง
 ค. ขาดโรงเรียนไปเอง
 ง. ขาดการเรียนเอง

34. จากข้อ 33 ถ้าเป็นตัวนักเรียนเอง นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ไม่ไปโรงเรียน	ข. ไปโรงเรียน
ค. ไม่เข้าเรียน	ง. ไม่ส่งการบ้าน
35. ถ้านักเรียนอยากเป็นคนชื่อตรงต่อหน้าที่ ต้องทำข้างข้อใด
ก. ไม่หลบเลี่ยงงาน	ข. ตั้งใจเรียนหนังสือ
ค. ตั้งใจทำงานทุกอย่าง	ง. ตั้งใจช่วยงานพ่อแม่
36. โฆษกวิทยุชื่อเสียงคำพาทิมหาหิงค์มักประกาศหาเจ้าของทรัพย์สินที่มีคนเก็บไต่ทางวิทยุเสมอ คนที่เก็บของได้แล้วนำไปให้โฆษกทั้งสองประกาศนั้นเป็นคนดีมากเพราะเขาปฏิบัติคุณธรรมข้อใด
ก. ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่	ข. ชื่อสัตย์ต่อคนอื่น
ค. ชื่อสัตย์ต่อคำพูดของตน	ง. ชื่อสัตย์ต่อคำสอนของครู
37. นักเรียนเป็นคนขายนะขามหวานซึ่งราคา 5 ผล 1 บาท มีเด็กเล็ก ๆ มาซื้อ จะขายกี่ผล
ก. 5 ผลตามราคา	ข. 4 ผลเพราะเด็กไม่รู้
ค. 3 ผลเพราะเด็กกินน้อย	ง. หลอกเอาเงินเฉย ๆ
38. ถ้าครูมอบหมายให้เธอเก็บเงินบริจาคนำบุญจากเพื่อน ได้มา 25 บาท 50 สต. เธอจะทำอย่างไร
ก. ส่งให้ครู 25 บาท	ข. ส่งให้ครู 25 บาท 50 สต.
ค. ส่งให้ครูเท่าใดก็ได้ไม่มีใครรู้	ง. ไม่เก็บบอกให้คนอื่นเก็บแทน
39. ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนคนหนึ่งเก็บของตกได้ในบริเวณโรงเรียน เวลาครูถามในห้องเธอจะทำอย่างไร
ก. เฉยเสียทำเป็นไม่รู้	ข. ไม่บอกครูกลัวเพื่อนโกรธ
ค. บอกครูว่าไม่เห็น ไม่ทราบ	ง. บอกครูไปตามตรง
40. คนชื่อตรงต่อเวลาต้องปฏิบัติตัวข้างข้อใด
ก. ทำงานให้เสร็จตามเวลา	ข. แบ่งเวลาในการทำงาน
ค. คุมเวลาอยู่เสมอทุกวัน	ง. ขึ้นแต่เช้าทุก ๆ วัน

41. ข้อใดแสดงให้เห็นซัดที่สุควำนักเรียนเการพคช
ก. เล่นของเล่นขณะทีครูสอน
ข. กินเบืคมะขามขณะทีครูสอน
ค. ถามครูเมื่อเกิคความสงสัย
ง. เชื้อฟังคำแนะนำคักเกือน
42. ข้อใดแสดงถึงควมซื่อตรงตอตนเอง
ก. ทำงานตามหน้าที
ข. ทำงานตามเวลา
ค. ทำความทีคังใจไว้
ง. ทำความทีนคไว้
43. ความคังใจจะบรรลุซัดสำเร็จ ตอเมื่อผู้นั้นปฏิบัติตามคุณธรรมซื่อใด
ก. ซื่อตรงต่อเวลา
ข. ซื่อตรงตอตนเอง
ค. ซื่อตรงต่อหน้าที
ง. ซื่อตรงต่อพระธรรม
44. ผู้อยู่ค่าเม้าถูกจับเข้าคุกเพราะยกยอกเงินผันสำหรับซูดระน้ำ ผู้อยู่ค่าเม้าต้องได้รับโทษเช่นนี้ เพราะไมซื่อซัดตออะไร
ก. ตนเอง
ข. หน้าที
ค. นายอำเภอ
ง. ผู้อยู่กับบุญซา.
45. ซื่อใดเป็นโทษของการคั้นน้ำเม้าเท่านั้น
ก. มัถูกไล่ความ
ข. ทำการงานไมสำเร็จ
ค. ทำให้เป็นคนซาคสค
ง. ทรัพย์สินยอมฉิบหาย
46. ข้อใดแสดงถึงควมซื่อตรงต่อหน้าทีของพลเมืองค
ก. ค่านาเมื่อฝนตก
ข. ไมต้องจคงานเมื่อบวช
ค. เลือกผู้นทนที่แจกลิ่งของ
ง. บอกลแหล่งที่ค้ำของเกือน
47. ข้อใดแสดงควำนักเรียนไมเป็นพลเมืองค
ก. ไมบอกที่ซอนของผู้อยู่คอตำรวจ
ข. ไมขายลิ่งของไฟพอกา.
ค. หน้ามาทาหินโดยสุจวิต
ง. ฟังเทศน์ฟังธรรม
48. สุภาณคที่วัก "จงเกือนคนด้วยตนเอง" สนับสนุนการปฏิบัติตามคุณธรรมในซื่อใด
ก. ปฏิบัติคนค
ข. ความซื่อซัดค
ค. ปฏิบัติคนคผู้อื่น
ง. ละเว้นคอความซ้ว

49. ลุงที่ขึ้นมา บอกว่าดีมีเหลือดี มีความสุขลืมทุกข์สิ้น ไม่ได้เสียหายอะไรหรือทำให้ใคร
ผิดใจเลย นักเรียนคิดว่าอย่างไร
- ก. ดี ลุงดีไม่เคยทำให้ใครเสียหาย ข. ดี ได้ดูแล้วย่น้ำหัวเราะ
ค. ไม่ดี คนเมาน่าอายคนอื่นมาก ง. ไม่ดี บางที่ท้องหามไปส่ง
50. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลของการคบคนชั่วเป็นมิตร
- ก. เป็นนักเลงเหล้า ข. เป็นคนลัทธิโหมย
ค. เป็นคนไม่ทำชั่ว ง. เป็นนักเลงการพนัน
51. เราต้องคบเพื่อนคั่งข้อใดจึงจะเป็นคนดีได้
- ก. เพื่อนเอาอกเอาใจ ข. เพื่อนแนะนำให้ทำดี
ค. เพื่อนแนะนำความสุข ง. เพื่อนที่พูดดีต่อหน้าเสมอ
52. ข้อใดไม่จัดเป็นลักษณะของการพนัน
- ก. คูมววย ข. แทงหววย
ค. เล่นไพ่ ไฮโล ง. ซ้อมสลากกินแบ่ง
53. การเที่ยวกลางคืนทำให้เกิดผลเสียหายทั้งข้อใด
- ก. จับผู้ร้ายได้ ข. เกิดความเกียจคร้าน
ค. มีความรู้ใหม่ ๆ แปรลก ๆ ได้ ง. ถูกใส่ความว่าเป็นผู้ร้าย
54. โทษร้ายแรงที่สุดของการคบเพื่อนชั่วคือข้อใด
- ก. ทำให้ชกตสติ ข. เสียทรัพย์สิน
ค. ไม่มีโอกาสสร้างรวย ง. นำไปในทางเสื่อม
55. โทษที่ร้ายแรงจากการเที่ยวดูการ เล่นคือข้อใด
- ก. ทำให้ชกตสติ ข. จิตใจฟุ้งซ่าน
ค. ไม่มีโอกาสสร้างรวย ง. นำไปในทางเป็นนักเลง
56. โทษร้ายแรงจากการเล่นการพนันคือข้อใด
- ก. ทำให้ชกตสติ ข. ทำให้วังนอน
ค. ทำให้เสียทรัพย์สิน ง. ทำให้สติปัญญาเสื่อม
57. โทษของความเกียจคร้านคือข้อใด
- ก. ทำให้ชกตสติ ข. ทำให้เสียทรัพย์สิน
ค. ไม่มีทางเจริญ ง. ไม่มีคนสนใจ

แบบแสดงความคิดเห็นของครูต่อความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ เด็กโดยเฉลี่ย

คำชี้แจง

ในการแสดงความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กโดยเฉลี่ย ซึ่งผ่านการเรียนเรื่อง ทิศ 6 (การปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ รอบข้าง) อบายมุข 6 (น้ำเมา , เที้ยวกลางคืน, การพนัน, การทะเลาะ, คบมิตรชั่วและเกียจคร้าน) และเรื่องความซื่อตรงต่อเวลาและหน้าที่ (การปฏิบัติตามข้อตกลง, น้ด, สัญญา, หน้าที่, ระเบียบ, ความจริงใจ) เป็นการประเมินผลจากการสังเกตการแสดงออกทางพฤติกรรม ความประพฤติ การปฏิบัติตนของเด็กส่วนมากแสดงออกบ่อย ๆ เป็นปกติ หรือที่สังเกตพบเห็นเป็นส่วนมาก โดยประเมินเด็กแยกเป็น 2 ห้อง คือ ห้อง ก(ห้องควบคุม) และห้อง ข(ห้องทดลอง) ซึ่งต้องประเมินแล้วแสดงความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กโดยเฉลี่ยว่าแสดงออกอย่างไร (ดีขึ้น เลวลง หรือเหมือนเดิม) มากน้อยเพียงใด (ดีขึ้นมาก: ดีขึ้น เลวลง หรือเลวลงมาก) โดยประเมินและแสดงความคิดเห็นตามรายการข้อต่าง ๆ เปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่เคยพบเห็นมาก่อนการทดลองสอนเพื่อวิจัยเรื่องนี้

ทั้งนี้ ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาพินิจพิเคราะห์ ไตร่ตรอง ประเมินค่าการเปลี่ยนแปลงและแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมนั้นของเด็กตามที่เป็นจริงมากที่สุดแล้วเลือกค่าความคิดเห็นของท่านโดยเสรี เพื่อประโยชน์ในการเสนอผลการวิจัยและนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนเรื่องนี้ต่อไปด้วย

อนึ่ง การวิจัยนี้ ผลจะเป็นที่เชื่อถือได้มีคุณค่ามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับท่านจะมีคุณค่ามากต่อเมื่อท่านได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ประเมินค่าและแสดงความคิดเห็นตามที่เป็นจริง สมบูรณ์ครบทุกข้อเท่านั้น

ขอขอบพระคุณที่กรุณาอนุเคราะห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

พฤติกรรมที่จะต้องแสดงความคิดเห็นประเมินมีทั้งหมด 26 รายการ ในแต่ละรายการ พฤติกรรมที่ประเมิน ต้องประเมินแล้วแสดงความคิดเห็น ให้ค่าเพียงรายการละ 1 ระดับ เท่านั้น โดยแต่ละระดับมีค่าและความหมายดังนี้

1. ดีขึ้นมาก (5) แสดงว่าพฤติกรรมนี้นักเรียนส่วนมากปฏิบัติกันได้ดีมาตลอด อยู่เสมอ ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง เหมาะสมเป็นที่พอใจ แก่ท่านมาก
2. ดีขึ้น (4) แสดงว่าพฤติกรรมนี้นักเรียนส่วนมากปฏิบัติคนที่พอพบเห็นได้ ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง เหมาะสมเป็นที่น่าพอใจ
3. เหมือนเดิม (3) แสดงว่าพฤติกรรมนี้นักเรียนส่วนมากปฏิบัติคนเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง เคยทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น เหมือนกับตอนที่ยังไม่ได้มีการทดลองวิจัยนี้
4. เลวลง (2) แสดงว่าพฤติกรรมนี้นักเรียนส่วนมากปฏิบัติคนเลวลง ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง ควรแก้ไขปรับปรุง
5. เลวลงมาก (1) แสดงว่าพฤติกรรมนี้นักเรียนส่วนมากปฏิบัติคนเลวลงมาก ไม่เหมาะสมไม่ถูกต้องเป็นอย่างมาก เป็นปัญหาอย่างร้ายแรง คนอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไปคว่านิ ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

คำขอรอง

กรุณาเลือกกา. ✓ ในช่อง ดีขึ้นมาก ดีขึ้น เหมือนเดิม เลวลง เลวลงมาก

	5	4	3	2	1
--	---	---	---	---	---

ในช่องใดช่องหนึ่งตามความคิดเห็นของท่านที่เห็นว่าเป็นจริงที่สุด ข้อละ 1 ช่องเท่านั้น (โปรดกาให้ครบทั้ง 26 รายการ)

ตัวผู้ประเมิน ชาย หญิง
ประเมินต่อห้อง ห้องควบคุม ห้องทดลอง (ชี้ค่าข้อความที่ไม่ต้องการทั้ง)

รายการพฤติกรรมที่ประเมิน	ดีขึ้น มาก	ดีขึ้น	เหมือน เดิม	เลวลง	เลวลง มาก
<u>เรื่องความตรงต่อเวลา</u>					
1. ทำตามกำหนดเวลาที่ตกลง นัดหมายไว้	5	4	3	2	1
2. มาโรงเรียนหรือเข้าเรียนทันเวลา ตรงตามเวลา	5	4	3	2	1
3. เข้าแถวทันเวลาและตรงตามเวลา	5	4	3	2	1
4. ส่งงาน, การบ้าน, ตามเวลาที่ตกลง นัดหมายหรือส่งไว้	5	4	3	2	1
5. เรียน, เล่น, ทำงานเป็นเวลา(เวลา เรียนก็เรียน เวลาเล่นก็เล่น)	5	4	3	2	1
<u>เรื่องความซื่อตรงต่อหน้าที่</u>					
6. ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ดี เช่น เวร, หัวหน้า ฯลฯ	5	4	3	2	1
7. ตั้งใจและรับผิดชอบในการเรียน ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน	5	4	3	2	1
8. ชยัน ทำงานที่มอบหมายให้โดยสม่ำเสมอ ไม่หลบหลีก	5	4	3	2	1
9. รักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะและช่วย เก็บหรือแนะนำคนอื่น	5	4	3	2	1
10. ไม่จำเป็นต้องบังคับ ควบคุม ตรวจสอบ อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา	5	4	3	2	1

รายการพฤติกรรมที่ประเมิน	ดี ขึ้น มาก	ดี ขึ้น	เหมือน เดิม	เลว ลง	เลว ลง มาก
<u>เรื่องการปฏิบัติตนต่อครูหรือผู้ใหญ่กว่า</u>					
11. เคารพ นับถือ เชื่อฟัง ปฏิบัติตาม คำแนะนำสั่งสอน	5	4	3	2	1
12. ช่วยเหลืองาน อาสาทำงาน ไม่หลบหลีก งานเมื่อมีโอกาส	5	4	3	2	1
13. ตั้งใจเรียนไม่เล่นขณะที่ถูกสอน	5	4	3	2	1
<u>เรื่องการปฏิบัติตนต่อเพื่อน ๆ</u>					
14. รักใคร่ สามัคคี ไม่ทะเลาะ ชกต่อย ขบถ รังแกกัน	5	4	3	2	1
15. ช่วยเหลือกันเมื่อมีโอกาส ไม่หลบหลีก หลีกเลี่ยงงาน (ส่วนรวม)	5	4	3	2	1
16. ตักเตือน แนะนำ ชี้แจง ชักจูงเพื่อน ไปในทางที่ดีมีประโยชน์	5	4	3	2	1
17. ช่วยงานส่วนตัวของเพื่อน ๆ เต็มความสามารถเมื่อมีโอกาส	5	4	3	2	1
<u>เรื่องการปฏิบัติตนต่อกันเอง ๆ (คนที่ อายุน้อยกว่า)</u>					
18. ให้ความช่วยเหลือ เป็นที่พึ่งเมื่อมีโอกาส ไม่หลีกเลี่ยง	5	4	3	2	1
19. ให้ความรักเอ็นดู ไม่รังแก กลั่นแกล้ง	5	4	3	2	1
20. ตักเตือน แนะนำ ชี้แจงด้วยความรัก เอ็นดูเมื่อเห็นทำผิด	5	4	3	2	1

รายการพฤติกรรมที่ประเมิน	ดีขึ้น มาก	ดีขึ้น	เหมือน เดิม	เลวลง	เลวลง มาก
<u>เรื่องการใช้เวลาว่าง</u>					
21. ไม่เล่นการพนันเสี่ยงโชคทุกชนิด: เช่น ดื้อตอก ยางปึก หยอกหลุม ฯลฯ	5	4	3	2	1
22. ไม่เที่ยวกลางคืนหรือเที่ยวคูการละเล่น	5	4	3	2	1
23. ไม่เสพสิ่งเสพติดมันเมาทุกชนิด เช่น บุหรี่ กัญชา น้ำเมาทุกชนิด	5	4	3	2	1
<u>เรื่องการคบเพื่อน</u>					
24. เต็มใจช่วยเหลืองานส่วนรวม เสียสละ เช่น งานโรงเรียน งานวัด งานในชุมชน	5	4	3	2	1
25. ไม่คบเพื่อนชั่ว เกเร ลักขโมย เที่ยวเก่ง หรือเพื่อนที่เสพสิ่งเสพติด.	5	4	3	2	1

ท่านผู้ประเมิน อาจเคยได้ฟังหรือได้พบเห็นมา

26. ข้อสุดท้ายที่ท่านจะตอบต่อไปนี้ ไม่ใช่ความคิดเห็นของท่านโดยตรง แต่โปรดใช้ความคิดเห็น
ของผู้อื่นที่ท่านเคยได้ยินได้ฟังมา กรุณาตอบตามที่ท่านเคยได้ฟังมาในช่วงระยะเวลา
ที่มีการทดลองสอนวิจัยนี้ เท่านั้น

ท่านเคยได้ฟังผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.6 หรือครูคนอื่น ๆ ปรารภเรื่องความประ
ความประพฤติของเด็กห้องนี้ (ห้องควบคุม หรือ ห้องทดลอง) ว่า

ดีขึ้นมาก ดีขึ้น เหมือนเดิม เลวลง เลวลงมาก
5 4 3 2 1

เสร็จแล้วครับ: ขอบพระคุณที่กรุณาช่วยเหลือ อย่าลืมตรวจดูว่าท่านกาครบทุกข้อหรือเปล่าด้วยนะครับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายอุปมาอุปไมย

เรื่อง ทิศ 6 (ครั้งที่ 1)

เวลา 60 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของทิศ 6 โดย
 - 1.1 บอกความหมายของทิศ 6 เปรียบเทียบกับบุคคลประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
 - 1.2 จำแนกบุคคลที่กำหนดให้เข้าตามทิศ 6 ได้ถูกต้องทั้งหมด
 - 1.3 หาแบบฝึกหัดที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
2. ให้รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติตนต่อกันของบุคคลในฐานะทิศต่าง ๆ โดย
 - 2.1 อธิบายข้อควรปฏิบัติต่อบิดามารดาได้อย่างถูกต้องทั้งหมด
 - 2.2 อธิบายเหตุและผลที่ปฏิบัติต่อบิดามารดาได้อย่างถูกต้องทั้งหมด
3. ให้รู้คุณค่าของบุคคลในฐานะทิศต่าง ๆ โดย
 - 3.1 บอกประโยชน์หรือคุณะของบุคคลในฐานะทิศต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
 - 3.2 จำแนกบทบาทที่พึงปฏิบัติของบุคคลที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
 - 3.3 บอกแนวทางที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดาในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
4. ให้ยอมรับคุณค่า และนำไปปฏิบัติ โดย
 - 4.1 เล่าตัวอย่างประสบการณ์ที่ตนปฏิบัติต่อบิดามารดาโดยสามารถเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยได้
 - 4.2 เลือกปฏิบัติต่อบุคคลในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

ทิศ 6 เป็นการเปรียบเทียบบุคคลเป็นคู่ ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมีบุญคุณต่อกัน โดยจำแนกบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีบุญคุณต่อกันไว้เป็น 6 คู่ และได้กำหนดหน้าที่ที่บุคคลจะพึงปฏิบัติต่อกัน เพื่อความรัก เกิดความสงบสุขในสังคม

พระพุทธเจ้า เปรียบเทียบบุคคลเป็นคู่ ๆ กับทิศ 6 ดังนี้

1. ปู่คุณทวด	ทิศเบื้องหน้า	หมายถึง	บิดามารดา/ บุตร	ผู้เลี้ยงดูเรามาก่อน
2. ทักขินทิศ	" ขวา "	"	ครู อาจารย์ / ศิษย์	ผู้ให้ความรู้ วิทยาการ
3. อุตตรทิศ	" ซ้าย "	"	มิตร เพื่อน	ญาติพี่น้อง
4. ปัจฉิมทิศ	" หลัง "	"	ภริยา / สามี	ผู้เป็นคู่ชีวิตที่ต้องคำจูนกัน

5. เทภูริมพิท ทิสเบื่องคำ หมายถึง นายจ้าง/ ลูกจ้าง คนใช้ ผู้ควรได้รับการเอื้อเพื่อ

6. อุปริมพิท " มน " นักบวช ภิกษุ พระมหากษัตริย์ ผู้ควรเทอภุณ

คนเราเกิดมาจะอยู่คนเดียวโดยไม่ติดต่อกับคนอื่นเลยไม่ได้ ต้องพบปะพึ่งพาอาศัยกัน จึงจำเป็นต้องรู้หน้าที่และวิธีที่พึงปฏิบัติต่อกันและกันเพื่อช่วยเหลือตอบแทนกันและกัน การรู้จักปฏิบัติต่อกันด้วยดีจะทำให้มีความสุข

ทิทเบื่องหน้า บิคารมารคา กัมบุตร

บิคารมารคาจักเป็นทิทเบื่องหน้า เพราะท่านเป็นผู้เลี้ยงดู อบรมเรามาก่อนคนอื่น ๆ ให้เติบโตมีชีวิตรอดมาได้ บุตรจึงควรปฏิบัติตนตอบแทน ดังนี้

1. เลี้ยงดูท่านตอบแทน ตลอดจนดูแลเมื่อท่านเจ็บป่วย ไม่ทำให้ท่านทุกข์ทรมานทุกซอกทุกใจ
2. รับผิดชอบงานที่ท่านมอบหมายให้ มีน้ำใจช่วยเหลืองานท่านตามความสามารถ
3. คำรังชื่อเสียวงเส็ดกุลไม่ให้เสื่อมเสีย โดยประพฤติตนดี มีอาชีพชอบ
4. ประพฤติปฏิบัติตนดีสมควร ได้รับมรดก รู้จักรักษาและทำให้งอกเงยเพิ่มพูนขึ้น
5. ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ท่าน ระลึกถึงคุณความดีและตอบแทนคุณความดีของท่าน

บิคารมารคา พึงปฏิบัติต่อบุตร ดังนี้

1. สั่งสอน แนะนำตักเตือนไม่ให้ทำชั่วทั้งปวง
2. แนะนำส่งเสริมให้ทำความดี และตั้งอยู่ในความดี
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ได้ศึกษาเล่าเรียนเต็มความสามารถ
4. หากครองที่เหมาะสมให้ เป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือให้คำแนะนำ
5. มอบทรัพย์มรดกให้เมื่อถึงกาลเวลาอันควร

แนวคิด / หลักการ

คนเราทุกคนต้องติดต่อกันเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น การปฏิบัติตนต่อบุคคลที่เราติดต่อก็ถูกต้อง เหมาะสม ย่อมได้รับยกย่องสรรเสริญว่าเป็นคนดี และได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจตอบแทน ทำให้ได้รับผลดีมีความสุข

วิธีสอน / กิจกรรม

ชั้นนำ

1. ครูทำความคุ้นเคย สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นกันเอง สบายใจ

โดย

- 1.1 ทักทายพูดคุย เรื่องที่ผู้เรียนสนใจในขณะนั้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ

1.2 ชักถามเรื่องที่สนทนากันโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

1.3 ใช้ภาพข่าว ลูกทรพีเตะแม่ (จากไทยรัฐ) เป็นสื่อสำหรับการสนทนาการปฏิบัติ

กนตอบิความารคา

ชั้นสอน

1. ครูคิดแผนภูมิที่ 6 อธิบายความหมายของที่ 6 แต่ละที่หมายถึงบุคคลประเภทใด

2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของบุคคลแต่ที่ 6 ว่ามีความ

สัมพันธ์กับตัวนักเรียนอย่างไร เช่น

ที่ 6 เบื้องหน้า พ่อแม่ มีความสำคัญอย่างไร สัมพันธ์กับนักเรียนอย่างไร

" ขวา ครู " " "

๑ ๒ ๓

3. ครูบรรยายสรุปอุปมาอุปไมยที่ 6 เบื้องหน้าบิความารคา กับบุตรอุปมาเหมือน
แม่น้ำกับคนอาศัยริมแม่น้ำ (ใช้ภาพประกอบ)

แม่น้ำ (ความสำคัญ) ก่อเกิดชีวิต หล่อเลี้ยงชีวิต ทำนุบำรุงชีวิต ช่วยให้ชีวิตเจริญเติบโต

มีบุญคุณต่อทุกชีวิตไม่ขาดสายตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

คนอาศัยริมแม่น้ำ - ได้อาศัยแม่น้ำในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

พ่อแม่ - ให้กำเนิดชีวิตเรา เลี้ยงดู ทำนุบำรุงชีวิตอบรมสั่งสอนด้วยความรัก เอาใจใส่

ห่วงใยให้เจริญเติบโตต่อไป

บุตร - ไถ่พึ่งพาอาศัยพ่อแม่เพื่อกำหนดชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

เมื่อเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยให้ดูเป็นตัวอย่างแล้ว แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ
ประมาณ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยความสัมพันธ์ของที่ 6 เบื้องหน้า
กับสิ่งที่ตนเรียนรู้จัก

4. ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย กลุ่มละประมาณ 4

นาที

5. ครูสรุปหลักการปฏิบัติตนต่อที่ 6 เบื้องหน้า คือ บิความารคาต่อบุตร และบุตรต่อ

บิความารคา

6. ให้นักเรียนจับบันทึกย่อการปฏิบัติตนของคนที 6 เบื้องหน้า

7. ทำแบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง (ชุดเดียวกับกลุ่มควบคุม)

สื่อการเรียนรู้

- แผนภูมิทิส 6 และแผนภูมิปฏิบัติคนของทิส เบื้อง หน้า
- ภาพวีวชีวิตไทย (แม่น้ำคนอาทิตย์ริมแม่น้ำ)
- ภาพขาวลูกหรีพีคะแม่
- แบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง

การประเมินผล

- สังเกตการตอบ การอภิปราย แสดงความคิดเห็น ยกตัวอย่าง
- ตรวจสอบแบบฝึกหัด ประเมินการปฏิบัติคนหลังเรียน

๓๐/๓๐/๓๐/๓๐/๓๐/๓๐/๓๐

แผนการ สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปูจาวีด้ชันนา

เรื่อง ทิส 6 (ครั้งที่ 2)

เวลา 60 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ใ้รู้และเข้าใจความหมายของทิส 6 โดย
 - 1.1 บอกความหมายของทิส 6 (เบื้องขวา เบื้องซ้าย)เปรียบกับบุคคลได้ถูกต้อง
 - 1.2 จำแนกบุคคลที่กำหนดให้เข้ากับทิส 6 ได้ถูกต้องทั้งหมด
 - 1.3 บอกความจำเป็นที่ตองปฏิบัติคนต่อกันได้
 - 1.4 สามารถตั้งคำถามและตอบคำถามได้อย่างละเอียด
2. ใ้รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติต่อกันของบุคคลในฐานะทิสต่าง ๆ โดย
 - 2.1 อธิบายข้อความปฏิบัติต่อกันของบุคคลในทิสเบื้องขวา เบื้องซ้ายได้ถูกต้อง
 - 2.2 อธิบายเหตุและผลที่ปฏิบัติต่อกันเบื้องขวา ซ้าย ข้อต่าง ๆ ได้
3. ใ้รู้คุณค่าของบุคคลในฐานะทิสต่าง ๆ โดย
 - 3.1 บอกคุณประโยชน์หรือคุณของทิส เบื้องขวา ซ้ายได้
 - 3.2 จำแนกบทบาทที่พึงปฏิบัติต่อกันของบุคคลที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
 - 3.3 บอกแนวทางที่จะปฏิบัติต่อกันทั้งสองได้เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้
4. ใ้ยอมรับการแก้ไขและนำไปปฏิบัติ โดย
 - 4.1 เล่าตัวอย่างที่ค้ที่พบเห็นหรือปฏิบัติต่อกันทั้งสองได้
 - 4.2 เลือปฏิบัติต่อกัน เบื้องขวา ซ้ายได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ทิส เบื้องขวา หมายถึง ครู อาจารย์ กับศิษย์ ที่จัดว่าครู อาจารย์เป็นทิสเบื้องขวา เพราะเป็นผู้สั่งสอนให้ศิษย์มีความรู้ ทำให้รู้ดี ชั่ว ถูก ผิด ควรไม่ควร มีความรู้ประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตให้เป็นสุขได้ เปรียบเสมือนมือขวาทำให้ทำงานหนักได้ ดังนั้นศิษย์จึงควรปฏิบัติต่อครู อาจารย์ดังนี้

1. แสดงความเคารพตามเหมาะสม ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
2. อาสาช่วยเหลือรับใช้งานตามกำลังความสามารถ ด้วยความยินดีเมื่อมีโอกาส
3. เชื่อฟังคำสั่งสอน และปฏิบัติตามด้วยความตั้งใจ จริงใจ และเต็มใจ
4. กอปรบริการช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส
5. ตั้งใจเรียน ศึกษาวิชาที่ครูสอนโดยเคารพ ไม่เข้าใจก็ถามด้วยความเคารพ ไม่ใช่เอะอะไว้วาวย ไม่สนใจ เล่นกัน หรือนำไปพูดบ่นหาครู

ครู อาจารย์ ฟังปฏิบัติต่อศิษย์ ดังต่อไปนี้

1. แนะนำสั่งสอนให้รู้สิ่งดี ที่ถูกที่ควร ที่เหมาะสม ด้วยความเมตตา
2. ตั้งใจสอนดี ทำให้ศิษย์เข้าใจเรื่องที่เรียนดี ชัดเจน ทั่วถึงทุกคน
3. สอนความรู้ต่าง ๆ โดยไม่ปิดบัง
4. ยกย่องศิษย์ที่ดี ประสพผลสำเร็จให้ปรากฏแก่คนทั่วไปเมื่อมีโอกาส
5. ป้องกัน แนะนำช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาที่พาอาศัยได้ตามความเหมาะสม เป็นห่วงศิษย์ คอยดูแล เอาใจใส่ ป้องกันอันตราย

ทิส เบื้องซ้าย หมายถึง เพื่อน มิตรสหาย ชวาคิพี่น้อง คนใกล้เคียง มุคคละเหล่านี้จะช่วยแนะนำสั่งสอนเปรียบเสมือนมือซ้ายคอยช่วยเหลือมือขวาเมื่อจำเป็น เราจึงควรปฏิบัติต่อเพื่อน ชวาคิ และพี่น้อง ดังนี้

1. ให้ปันสิ่งของตามสมควร ตามความจำเป็น
2. พுகจาและปฏิบัติกับเพื่อน มิตร ชวาคิพี่น้องด้วยถ้อยคำไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อม
3. กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อน มิตร ชวาคิพี่น้อง ช่วยเหลือตามความสามารถไม่ถูกคาย
4. ทำคนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถูกถูก ไม่ลืมเมื่อใดก็ดี เคยอย่างไรก็เหมือนเดิม
5. มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อเพื่อน ชวาคิพี่น้อง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

ผู้เป็นมิตร ญาติพี่น้อง ควรปฏิบัติตอบแทน ดังนี้

1. ป้องกัน ตักเตือน แนะนำช่วยเหลือเมื่อจำเป็น
2. ป้องกันรักษาทรัพย์สินให้ ช่วยรักษา เก็บกุดสเพื่อมีโอกาส
3. ช่วยเหลือเป็นที่พึ่ง เป็นที่ปรึกษาได้เพื่อจำเป็น
4. ไม่ทอดทิ้งในยามยากจน หรือประสบภัยพิบัติ
5. เคารพนับถือวงศ์ตระกูลญาติพี่น้องของญาติมิตรด้วย

แนวคิด / หลักการ

คนจะต้องติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ การปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลที่ติดต่อด้วยอย่างถูกต้องเหมาะสม ย่อมได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าเป็นคนดี มีคนรัก เห็นอกเห็นใจ ได้รับผลดีตอบแทน
วิธีสอน -- กิจกรรม

ขั้นนำ

1. ทักทายพูดคุยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง โดยครูเล่าผลการประเมินผลหลังจากชั่วโมงที่แล้ว ครูพบข้อดี ข้อบกพร่อง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี (ยกย่องชมเชย) ข้อควรปรับปรุง ของใคร เวลาใด อย่างไร รวมถึงผลการตรวจแบบฝึกหัด ให้นักเรียนเล่าประเมินผลการปฏิบัติตนของเพื่อน ให้นักเรียนซักถามหรือข้อสงสัยอันเกิดจากการปฏิบัติ ครูถามถึงผลการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนเรื่องทิฐิ 6 ได้ผลดีแก่ใคร จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด ควรทำอย่างไร ออกจากทราบข้อควรปฏิบัติของบุคคลในที่ต่าง ๆ อีกหรือไม่ แล้วให้นักเรียนเขียนข้อบกพร่องของเพื่อน เพราะใกล้ตัวนำไปปฏิบัติได้ทันที

ขั้นสอน

1. ครูแสดงวิธีถาม - ทอบ บอกวิธีตั้งคำถามและถึงคำถามเป็นตัวอย่าง โดยครูเตรียมคำถามเกี่ยวกับทิฐิเมืองขวา เมืองซ้าย อย่างละ 5 คำถาม เขียนบนแผ่นกระดาษสีเหลือง ให้นักเรียนส่งตัวแทนมาจับคำถาม อ่าน แล้วช่วยกันตอบ
2. ครูแจกเอกสารเสริมประสบการณ์ให้นักเรียน และแจกกระดาษว่างให้นักเรียน
3. ให้นักเรียนเตรียมตั้งคำถาม อย่างละ 2 คำถาม (กระดาษเหลือง) เกี่ยวกับทิฐิเมืองขวา ข้าย อย่างละ 1 คำถาม และให้ฝึกตั้งคำถามสำหรับคำถามนั้น ๆ ไว้ด้วย
4. ครูอธิบายหลักการตั้งคำถาม และตอบคำถามที่ดี คือ ตั้งคำถามที่ชัดเจน กระชับ ตรงเนื้อหา ตามให้สามารถตอบได้กระจ่างชัด ตอบต้องตอบให้ละเอียดชัดเจน

3. ให้รู้คุณค่าของบุคคลในทีต่างๆ โดย
 - 3.1 อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของทีดังกล่าวได้
 - 3.2 จำแนกบทบาทของบุคคลที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
 - 3.3 บอกแนวปฏิบัติของบุคคลในทีต่างๆ ที่กำหนดให้ได้
4. ให้ยอมรับคุณค่าและนำไปปฏิบัติ โดย
 - 4.1 ยกตัวอย่างที่แสดงต่อบุคคลในที ดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง
 - 4.2 เลือกปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในสถานการณ์ที่กำหนดให้

เนื้อหา

ทิศเบื้องหลัง หมายถึง สามี ภรรยา เป็นบุคคลต้องคอยเกื้อหนุน ช่วยเหลืออยู่เบื้อง
 ของกันและกัน สามีควรปฏิบัติต่อภรรยา ดังนี้

1. ยกย่องนับถือเป็นภรรยาโดยเปิดเผยในหมู่ญาติมิตร
2. ไม่ดูหมิ่นภรรยาทั้งต่อหน้าและลับหลัง
3. ไม่ประพฤติคนอกใจภรรยา ควรถือสัตย์ต่อกันและกัน
4. มอบความเป็นใหญ่ให้
5. ให้เครื่องแต่งตัวและของขวัญ เอาใจใส่กันตามฐานะ

ภรรยาควรปฏิบัติต่อสามีเพื่อตอบแทน ดังนี้

1. เอาใจใส่ในกิจการงานบ้านด้วยดี ดูแลความสะอาด ความเรียบร้อย
2. สงเคราะห์และเคารพนับถือญาติคนข้างเคียงของสามี
3. ไม่ประพฤติคนอกใจสามี
4. รักษาทรัพย์สินที่ครอบครัวหามาได้ รู้จักขอมแซมและทำให้เพิ่มพูน
5. ขยันในกิจการงานทั้งปวง

ทิศเบื้องบน หมายถึง บุคคลที่มีบุญคุณต่อสังคมประเทศชาติ ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ พระมหากษัตริย์
 ผู้ซึ่งปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในทางที่ดี โดยอนุเคราะห์พวกเรา ดังนี้

1. ห้ามทำความชั่ว คอยชี้โทษของการทำชั่ว
2. แนะนำสิ่งสอนให้ตั้งอยู่ในความดี แนะนำให้ประพฤติคนในทางที่ดี
3. อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม ค้ำชูเมตตาให้เราเจริญก้าวหน้า สงบสุข
4. ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง แนะนำธรรมแนวปฏิบัติให้

5. กติขยธรรมที่ฟังหรือความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างแจ่มแจ้ง

6. บอกรางสรรค์ หรือทางแห่งความเจริญ ความสงบสุขให้

เราควรปฏิบัติตนตอบแทน ดังนี้

1. ทางกตย ด้วยการแสดงความเคารพ กราบไหว้ด้วยความเหมาะสม
2. ทางวาจา ด้วยการพูดจาด้วยความเคารพ
3. ทางใจ ด้วยไม่คิดเบียดเบียน ทำร้าย แต่ระลึกถึงคุณงามความดีที่ท่าน
4. ไม่แสดงความรังเกียจท่าน
5. ให้ท่านสิ่งของตามสมควร
6. ด้วยปฏิบัติตามคำสั่งสอน แนะนำ

ทิศเบื้องล่าง หมายถึง บุคคลที่กำลังหนุนให้กิจการงานของเราประสบผลสำเร็จ ได้แก่ นายจ้าง กับลูกจ้าง รวมทั้งสัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน เช่น ชั่ว ควาย ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการทำงาน นายจ้างหรือเจ้าของ ควรปฏิบัติต่อลูกจ้าง ดังนี้

1. ให้ทำงานตามความสามารถ ให้มีเวลาพักผ่อนบ้าง
2. เอาใจใส่ในเรื่องอาหารการกิน บำจยยี่สี่พอสมควร
3. รักษาพยาบาลดูแลยามเจ็บไข้
4. ให้รางวัลตามโอกาสสมควรเป็นการผูกพันใจ
5. ให้หยุดงานบ้างตามโอกาสเหมาะสม

คนใช้ หรือลูกจ้าง ควรปฏิบัติตนตอบแทนดังนี้

1. ลูกจ้างทำงานก่อนนายจ้าง และดูแลไม่ให้เกิดการเสียหายทั้งค่อหน้าและลับหลัง
2. เลิกงานที่หลังนายจ้าง เมื่อตรงตองงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ถือเอาแต่สิ่งของที่เจ้านายให้ ไม่ถือวิสาสะ มือไวใจเร็ว
4. ขยันทำกิจการงานให้ดีขึ้น ศึกษาฝึกฝนให้ชำนาญยิ่งขึ้น ไม่ทำพ้อกัน ๆ
5. นำคุณงามนายจ้างไปสรรเสริญ

แนวคิด / หลักการ

คนเราต้องคิดถ่วงพิงพาอาศัยกัน การปฏิบัติตนต่อกันอื่นที่ติดต่อกันด้วยดี ถูกต้องเหมาะสม ย่อมได้รับผลการปฏิบัติที่ดีตอบแทน มีคนสรรเสริญว่าเป็นคนดี มีคนรัก เห็นใจ ได้รับความสุข

วิธีสอน - กิจกรรม

ชั้นนำ (5 - 10 นาที)

1. จัดสภาพห้องเรียนให้สามารถมองเห็นหน้ากัน สามารถพูด อภิปรายโต้ตอบกันได้
2. สร้างบรรยากาศในการสนทนาโดยครูนำสนทนาเรื่องที่อยู่เรียนสนใจ และใช้ภาพข่าวการหย่าร้าง ภาพพระราชกรณียกิจ และพระบรมฉายาลักษณ์ (นสพ. บ้านเมือง) นำสนทนาให้นักเรียนจำแนกบุคคลในข่าวเข้าทีห 6

ขั้นสอน 1 แจกเอกสารเสริมประสบการณ์ (ครูเตรียมไว้แล้ว) ซึ่งมีรายละเอียดเนื้อหาทั้งหมดให้นักเรียนศึกษา (ขั้นแสวงหาความรู้)

2. เชิญวิทยากรซึ่งมีประสบการณ์ในการกรองเรื่อง การมีลูกจ้างบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ให้นักเรียนซักถาม
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหนึ่งเป็นวงกลม 3 กลุ่ม ให้ตัวแทนมารับคำสั่งเพื่อกำเนิการสนทนา (แลกเปลี่ยนความรู้) 3 เรื่อง คือ 1. พ่อแม่ของฉันอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขเพราะอะไร 2. เราควรปฏิบัติตนต่อพระเจ้าแผ่นดินอย่างไร 3. นายจ้างและลูกจ้างพึงปฏิบัติต่อกันอย่างไร
4. ให้แต่ละกลุ่มรายงาน ให้คนอื่น ซักถาม
5. ครูคิดแผนภูมิสรุปเนื้อหาการปฏิบัติตนของบุคคลที่เมืองหลัง บน ล่างให้อ่านในใจและบันทึกย่อเอง
6. ทำแบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง

สื่อการเรียน

- แผนภูมิการปฏิบัติตนของทีศเมืองหลัง บน ล่าง
- ภาพข่าวพระราชกรณียกิจ ลูกจ้างทำร้ายนายจ้าง สามีภรรยาหย่าร้าง
- เอกสารเสริมประสบการณ์
- แบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง (ชุดเดียวกับกลุ่มควบคุม)

การประเมินผล

- สังเกตการสนทนาโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น
- ตรวจแบบฝึกหัด
- ติดตามผลการปฏิบัติตนหลังเรียน บันทึกผลเพื่อนแนะนำตักเตือนปรับปรุงต่อไป

แผนการสอนโดยวิธีสอนแบบโครลิกชา:

เรื่อง อบายมุข (ครั้งที่ 1)

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนรู้อบายมุขและเข้าใจความหมายของอบายมุข 6 โดย
 - 1.1 บอกลักษณะและการกระทำที่จัดเป็นอบายมุขได้ถูกต้อง
 - 1.2 บอกชนิดของอบายมุข 6 และยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง
 - 1.3 ระบุสถานการณ์ที่เป็นอบายมุขแต่ละชนิดได้ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นโทษร้ายของอบายมุข 6 โดย
 - 2.1 อธิบายโทษร้ายของอบายมุขแต่ละอย่างได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 อย่างใน 5 อย่าง
 - 2.2 เปรียบเทียบและลำดับความร้ายแรงหนักเบาของโทษของอบายมุขในข้อ 2.1 ได้
3. ใ้รู้วิธีรักษาตนให้พ้นจากอบายมุข โดย
 - 3.1 อธิบายวิธีหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 ได้
 - 3.2 เลือกสถานการณ์หรือบอกเหตุในการหลีกเลี่ยงอบายมุขได้
4. ให้อยอมรับในคุณค่าของการไม่ตกอยู่ในอบายมุขได้ โดย
 - 4.1 ทักสินเลือกสถานการณ์ที่หลีกเลี่ยงอบายมุขได้ถูกต้องเหมาะสม
 - 4.2 แสดงความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงอบายมุข
 - 4.3 อธิบายคุณค่าของการไม่ตกอยู่ในอบายมุขได้

เนื้อหา

อบายมุข หมายถึง แนวทางปฏิบัติอันจะนำผู้ปฏิบัติไปสู่ความเสื่อม ความชั่ว ความเลวร้าย ไม่เจริญก้าวหน้าทั้งทางกายตนเองและทรัพย์สิน คนทุกคนต้องเลือกปฏิบัติตน อยู่ตลอดเวลา ถ้าเลือกปฏิบัติตนในทางที่ดีก็จะทำให้ตนเองเจริญก้าวหน้าประสบความสำเร็จ ถ้าเลือกปฏิบัติตนในทางไม่ดี คืออบายมุข ก็จะนำตนเองไปสู่ความเสื่อมมีหลายชนิด หลายประเภท เช่น อบายมุข 4 อบายมุข 6 อบายมุข 8 เป็นต้น แต่ที่นี้จะกล่าวถึงอบายมุข 6 ซึ่งมีโทษร้ายแรงควรหลีกเลี่ยงให้ไกลมี 6 อย่าง คือ

1. การค้ำน้ำเมาและสิ่งเสพติดให้โทษอื่น ๆ
2. การเที่ยงกลางคืน โดยไม่มีจุดหมายและไม่จำเป็น
3. การเที่ยวดูการละเล่น เที่ยวชมทหรสพเป็นประจำ
4. การเล่นการพนัน เสี่ยงโชค
5. การคบคนชั่วเป็นมิตร
6. การเกียจคร้านในการทำงาน

การค้ำน้ำเมา และเสพสิ่ง เสพติดทั้งหลาย มีโทษหรือ นำความเสื่อมมาให้ดังนี้

1. ทำให้เสียทรัพย์สินทางที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว
2. ก่อการทะเลาะวิวาท ขาดสติ ขาดความยังคิด ขาดความอดกลั้น
3. ไม่รู้จักละอาย ขาดสติผิดชอบชั่วดี หน้าค่าน ถ้าวทำในสิ่งที่หน้าละอาย
4. ถูกคำเหน็ดเหนื่อย ขาดคนเคารพยำเกรง เสียชื่อเสียง คนรังเกียจ
5. เกิดโรคร้ายแก่ตนเอง
6. บั่นทอนกำลังสติปัญญา สติปัญญาเสื่อม

การเที่ยงกลางคืน มีโทษต่อผู้ปฏิบัติดังนี้

1. ไม่รักษาตัวเอง กลางคืนควรพักผ่อน เมื่อเที่ยงกลางคืนก็จะทำให้อ่อนเพลีย
2. ไม่รักลูกเมียและครอบครัว ทำให้คนที่บ้านเป็นห่วง
3. ไม่รักษาทรัพย์สินสมบัติ เมื่อเจ้าของทรัพย์สินไม่อยู่ทรัพย์สินอาจเกิดภัยพิบัติได้
4. เป็นที่ระแวงแก่คนอื่น
5. มักถูกใส่ความหรืออาจถูกทำร้าย
6. ได้รับความลำบากอันสืบเนื่องมาจากข้อ 1 - 5

การเที่ยวดูการละเล่น มีโทษต่อผู้ปฏิบัติดังนี้

1. ทำให้เสียเวลา
2. การงานไม่สำเร็จ ไม่ก้าวหน้า
3. ทำให้เสียทรัพย์สิน
4. คนไม่ประสงค์จะแต่งงานด้วย

แนวคิด/หลักการ

คนจะเจริญก้าวหน้าหรือเสื่อมทรามเลวลงอยู่ที่การปฏิบัติตนเองในทางดีหรือชั่ว คนที่ต้องการความเจริญก้าวหน้าควรเลือกปฏิบัติทางดีหลีกเลี่ยงอบายมุขอันเป็นทางชั่ว คนที่หลีกเลี่ยงย่อมได้รับประโยชน์แก่ตนเองและคนอื่นด้วย

วิธีสอน - กิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูตกลงแนวทางปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนมีสภาพพร้อมทางกาย เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโต๊ะ ม้านั่ง กระจกาน สมุด ฯลฯ
2. แนะนำให้นักเรียนนั่งตัวตรง วางมือ ทำตัวให้สบาย หายใจลึก ๆ ช้า ๆ เลิกคิดเรื่องอื่น ๆ งานอื่น ๆ เลิกสนใจสิ่งอื่น ๆ รวมทั้งเพื่อน ๆ ฯลฯ ให้สนใจเพ่งที่ภาพพระพุทธรูปหน้าห้อง ส้ารวมกาย ใจ กล่าวคำปฏิญาณตนว่า "จะตั้งใจเรียน ไม่ทำความชั่ว ทั้งปวง จะทำแต่ความดี ไม่คิดชั่ว คิดไม่ดี ทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น ๆ" สงบนิ่ง 2 - 3 นาที
3. ครูเล่านิทานเรื่อง "ลูกเศรษฐี" หลงอบายมุข

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่าน ศึกษาเนื้อหา จากเอกสารเสริมประสบการณ์(ครูเตรียมมาแจกให้)และจากหนังสือแบบเรียนศีลธรรม ป.6 ขอศ พ.ท.ประสาร ทองภักดี และของ แปลก สนธิรักษ์

2. ครูแสดงภาพขาว "เมาอาละวาด" "คิส์โก้เป็นเหตุ" "ฤทธิ์เมา"

ให้นักเรียนอ่านข่าวและอภิปรายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของบุคคลที่เป็นข่าว

3. แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับบัตรคำสั่งอภิปรายปัญหา
 - 3.1 อบายมุขคืออะไร มีลักษณะอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจชัดเจน
 - 3.2 การดื่มน้ำเมา จัดเป็นอบายมุขเพราะเหตุใด มีโทษอย่างไรบ้าง
ตอบให้ได้มากที่สุดและถ่ายทอดอย่างบุคคลในชุมชนประกอบด้วยได้ยิ่งดี
 - 3.3 เกี่ยวกับกลางคืนคืออะไร มีโทษอย่างไรบ้างตอบให้มากที่สุด
และยกตัวอย่างประกอบให้เห็นโทษชัดเจน

4. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายตอบปัญหา เขียนบันทึกผลเพื่อเตรียมรายงานผลต่อชั้น
ถ้ากลุ่มใดแสดงละครประกอบได้ยิ่งดีถ้าสามารถทำได้
5. ให้แต่ละกลุ่มรายงานการอภิปราย - ผลงานของกลุ่ม สรุปและให้เพื่อนในชั้น
ซักถามเพิ่มเติม (ถ้ามี)
6. ครูอธิบายเพิ่มเติมและสรุปเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ให้นักเรียนจดบันทึกเอง
7. ทำแบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง (ชุดเกี่ยวกับกลุ่มควบคุม)
8. ก่อนหมดชั่วโมงให้นักเรียนสำรวจตน แ่เมตตา (ตามบทแ่เมตตา)

สื่อการเรียน

- พระพุทธรูป (หน้าชั้นเรียน)
- แผนภูมิอธิบายมุข 6 และแผนภูมิโทษของน้ำเมา เทียบกลางคืน คูการ เล่น
- ภาพชาว น.ส.พ. ไทยรัฐ เมอาละวาค, รถคว่ำ ฤทธิ์เมา ดิสโก้เป็นเหตุ
หนุ่มถูกรวบส่งสัยวางระเบิด ฯลฯ
- เอกสารเสริมประสบการณ์ (เหมือนกลุ่มควบคุม)
- แบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง (เหมือนกลุ่มควบคุม)
- บทแ่เมตตา

การประเมินผล

- สังเกตการตอบคำถาม ซักถาม แสดงความคิดเห็น การยกตัวอย่างประกอบ

อธิบายแสดงความคิดเห็น

- ตรวจสอบแบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง บันทึกผลเพื่อประเมินและแจ้งผล
- สังเกตการปฏิบัติตนหลังจากเรียน บันทึกผลเพื่อประเมิน

บทแ่เมตตา (ประกอบการสอน ท้ายชั่วโมงวิธีสอนไตรสิกขา)

"สัจจะทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ค้ำยันกันทั้งหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้เวรแก่กันและกันเลย จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย จงเป็น
สุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีทุกข์กายทุกข์ใจเลย จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัย
ทั้งสิ้นเถิด"

แผนการสอนโดยวิธีสอนแบบปูจ๋าวิชา

เรื่อง อบายมุข 6 (ครั้งที่ 2)

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของอบายมุข 6 โดย
 - 1.1 อธิบายการกระทำที่จัดเป็นอบายมุข 6 ได้ถูกต้อง
 - 1.2 จำแนกสถานการณ์ที่เป็นอบายมุขแต่ละชนิดได้ถูกต้อง
 - 1.3 บอกชนิดของอบายมุข 6 และยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นโทษภัยของอบายมุข 6 โดย
 - 2.1 บอกโทษของอบายมุขแต่ละชนิดได้ถูกต้อง 3 ใน 5
 - 2.2 เปรียบเทียบและลำดับความร้ายแรงหนักเบาของโทษในข้อ 2.1 ได้
3. ให้นักเรียนรู้วิธีรักษากันให้พ้นจากอบายมุข 6 โดย
 - 3.1 อธิบายวิธีหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 แต่ละชนิดได้
 - 3.2 เลือกสถานการณ์หลีกเลี่ยงอบายมุขได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้
4. ให้อบรมคุณค่าของการหลีกเลี่ยงอบายมุข โดย
 - 4.1 คัดสินเลือกสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงอบายมุขได้ถูกต้อง
 - 4.2 แสดงความต้องการที่หลีกเลี่ยงอบายมุขได้ถูกต้อง
 - 4.3 อธิบายคุณค่าของการไม่ตกอยู่ในอบายมุขและอธิบายความรู้อาได้

เนื้อหา

การเล่นการพนัน คือการเล่นเอาเงินหรือทรัพย์สินกันด้วยวิธีเสี่ยงโชคหรือฝีมือ
การพนันเป็นทางนำไปสู่ความเสื่อม มีโทษภัย ดังนี้

1. เมื่อชนะยอมก่อเวร อยากเล่นอีก ผู้แพ้อยากได้ทรัพย์สิน อาจคดโกง ทำร้ายกัน
2. เมื่อแพื่อยอมเสียกายทรัพย์สิน
3. ทรัพย์สินยอมฉิบหาย บกพรอง ยากจน
4. ไม่มีคนเชื่อถือยกย่อง เพราะการพนันรายได้ไม่แน่นอน นักพนันมักเป็นคนไม่มีอาชีพเป็นหลักฐานมั่นคง
5. เป็นที่คูหมิ่นของเพื่อนฝูงและคนอื่น
6. ไม่มีคนประสงค์จะเป็นคู่รักและแต่งงานด้วย

การคบคนชั่วเป็นมิตร คือ ติดต่อกับหาสมาคมกับคนชั่ว ทั้งคิดชั่ว ทำชั่วพูดชั่ว
การคบคนชั่วมีโทษภัยต่อตนเอง ดังนี้

1. นำให้เป็นนักเลงการพนัน
2. นำให้เป็นนักเลงเจ้าชู้
3. นำให้เป็นนักเลงสุรา ยาเสพติด
4. นำให้เป็นคนหลอกลวง คดโกง
5. นำให้เป็นคนลักขโมย จี้ปล้น คีฉิ่งวิ่งราว
6. นำให้เป็นนักเลงหัวไม้ เเกร อังฆพาล

การเกียจคร้านทำงาน คือการไม่ตั้งใจทำงานตามหน้าที่ให้เสร็จ หรือไม่ทำงาน
หรือทำไม่เสร็จโดยอ้างเหตุผลว่าหนาว ร้อน เย็น เข้า สาย ความเกียจคร้านมีโทษ ดังนี้

1. งานการที่ทำอยู่ไม่เสร็จ
2. ไม่มีคนอยากจะร่วมงานด้วย
3. ไม่มีทรัพย์สิน หรือทรัพย์สินไม่เพิ่มพูนขึ้น
4. การงานในหน้าที่ไม่เจริญก้าวหน้า
5. ซากคนเชื่อถือไว้วางใจ
6. ทรัพย์สินที่มีอยู่ยอมหมดไป และยากจนลงเรื่อย ๆ

จะเห็นว่าอบายมุขนั้นล้วนมีโทษ ทำลายอนาคต ความเจริญก้าวหน้าของชีวิต
จึงควรหลีกเลี่ยงให้ไกล และควรหันมาปฏิบัติตนทางดี เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่งคั่ง
มีทรัพย์สิน โดย

1. ซบ้นหมั่นเพียรในการงาน
2. รักษาทรัพย์สินที่มีอยู่ให้ดีและงอกงามเพิ่มพูนยิ่งขึ้น
3. คบเพื่อนที่ดี
4. มีความเป็นอยู่ใช้จ่ายตามควรแก่ฐานะและรายได้ของตน

แนวคิด/หลักการ

อบายมุขทุกอย่างเป็นทางเสื่อมเสียทรัพย์สินและความก้าวหน้าของชีวิต ควรหลีกเลี่ยง
ให้ไกล แต่ควรเร่งปฏิบัติตนในทางดี อันจะนำความเจริญ ความเพิ่มพูนทรัพย์สินมาให้

วิธีสอน - กิจกรรม

ขั้นนำ

1. สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นกันเอง เพื่อให้นักเรียนพร้อมที่จะถาม - ตอบกับครูและกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน โดย

1.1 พูดยุข ชักถามเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ หรือนักเรียนกำลังสนใจ หรือชักถามเกี่ยวกับแบบฝึกหัด - เนื้อหาที่เรียน(อธิบายมุข)ในช่วงที่ว่าง

1.2 ครูใช้ภาพข่าว "รวบผีพนัน" ให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งอ่านพาดหัวข่าว ข่าว รong ฯลฯ และโยงเข้าสู่เนื้อหา การพนัน คบคนชั่ว และเกียจคร้านทำงาน

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับหัวข้อที่จะท่องปจณาวีศีลนา มี

หัวข้อที่ 1 ปจณาวีศีลนา เรื่องการพนัน

หัวข้อที่ 2 ปจณาวีศีลนา เรื่องการคบเพื่อนชั่ว

หัวข้อที่ 3 ปจณาวีศีลนา เรื่องความเกียจคร้าน

2. เมื่อได้หัวข้อไปแล้ว ให้แต่ละกลุ่มแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายถาม(ปจณา) ฝ่ายตอบชี้แจง(วีศีลนา) ครูแจกกระดาษว่าง 2 สี สีขาวให้ฝ่ายถาม สีเหลืองให้ฝ่ายตอบ สำหรับบันทึกคำถาม คำตอบ โดย

ฝ่ายถาม (ช่วยกัน)

ฝ่ายตอบ(ช่วยกัน)

1. คิดคำถามที่คลุมเนื้อหา ชัดเจน

1. คิดคำตอบตอบให้ชัดเจน ละเอียดพิศดาร

2. เขียนคำถามลงในแถบกระดาษ

2. เขียนคำตอบลงในแถบกระดาษที่แจกให้เพื่อ

3. ส่งคำถามให้ฝ่ายตอบทันทีที่เขียน

แสดงการถามการตอบให้เพื่อนในชั้นทราบ

คำถามเสร็จแต่ละข้อ

3. เมื่อแต่ละกลุ่มถามและตอบเสร็จ(ให้ เวลา 20 นาที)ให้แต่ละกลุ่มออกมา แสดงการปจณาวีศีลนาให้เพื่อน ๆ ฟัง และชักถามเพิ่มเติมเมื่อข้องใจ

4. ให้นักเรียนประเมินผลว่ากลุ่มใดแสดงการปจณาวีศีลนาได้ดี ทำให้ผู้ฟัง เข้าใจเนื้อหาได้ก็ชัดเจน

แผนการสอนโดยวิธีธรรมชาติ

เรื่อง: ความซื่อตรงต่อเวลาและหน้าที่ (ครั้งที่ 1)

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของความซื่อตรง โดย
 - 1.1 บอกลักษณะของความซื่อตรงได้ถูกต้อง
 - 1.2 ยกตัวอย่างที่แสดงความซื่อตรงได้ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนรู้วิธีแสดงความซื่อตรง โดย
 - 2.1 บอกวิธีแสดงความซื่อตรงได้ถูกต้อง
 - 2.2 สรุปสถานการณ์ดีหรือยกตัวอย่างที่แสดงถึงความซื่อตรงได้ถูกต้อง
3. ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความซื่อตรง โดย
 - 3.1 อธิบายประโยชน์ของความซื่อตรงและยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้อง
 - 3.2 อธิบายโทษของความไม่ซื่อตรงทั้งต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง
4. ให้นักเรียนยอมรับในคุณค่าของความซื่อตรงและนำไปปฏิบัติ โดย
 - 4.1 บอกตามรู้สึกต่อการแสดงความซื่อตรงและความไม่ซื่อตรงได้
 - 4.2 แสดงความปรารถนาอย่างถูกต้องที่จะเลือกประพฤติซื่อตรง
 - 4.3 ยกย่องบุคคลที่แสดงความซื่อตรงได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

ความซื่อตรงหรือความซื่อสัตย์หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตรง ปฏิบัติจริง ชอบ และถูกต้องตามระเบียบประเพณีอันดีงาม ไม่คดโกง หลอกลวง หลบเลี่ยง บิดพลิ้ว ให้ผิดไปจากเดิม

การแสดงความซื่อตรง สามารถแสดงได้ 3 ทาง คือ

1. ทางกาย โดยแสดงกริยาอาการปฏิบัติต่อผู้อื่นจริง ตรง ถูกต้องเหมือนกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ทำแบบหน้าไหว้หลังหลอก
2. ทางวาจา โดยพูดแต่ความจริง ไม่พูดสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและ

ผู้อื่น ไม่ผูกเพ็ช โทกท หลอกหลวง ส่อเสียด ทყายกาย ไม่เปิดเผยความลับ จริ่งใจคอกำผูก
ปฏิบัติตามที่ผูก พุคตรงกัษที่ปฏิบัติ

3. ทางใจ โดยการคิดแต่ทางดี มีคุณประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ ไม่คึกคคโงง ประทุษร้าย
ทำลาย อิจนาริษยาคนอื่น

ความซื่อตรงที่บุคคลควรประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อสร้างเกียรติ ชื่อเสียง
ความเจริญก้าวหน้าแก่ตัวเองและหมู่คณะ มี 2 อย่าง คือ

- 1 ความซื่อตรงต่อหน้าที่
- 2 ความซื่อตรงต่อเวลา

แนวคิด/หลักการ

ความซื่อตรงเป็นคุณธรรมอันประเสริฐ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติเป็นประจำยอมให้คุณ
ประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะ ทำให้มีเกียรติ ชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับ นับถือไว้วางใจของ
คนทั่วไป

วิธีสอน - กิจกรรม

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม ให้ทุกคนมองเห็นหน้ากันในกลุ่ม และทุกคน
สามารถมองเห็นกระดานได้
2. ครูสนทนาพูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้นักเรียนพร้อมที่จะพูดคุย โดยใช้
รูปภาพข่าว ความซื่อตรง(ความซื่อสัตย์) จาก น.ส.พ.ไทยรัฐ และให้นักเรียนยกตัวอย่าง
เกี่ยวกับความซื่อตรง ความไม่ซื่อตรงที่นักเรียนเคยรู้จักพบเห็นโดยทั่วไป

ขั้นสอน

1. แจกเอกสารเสริมประสบการณ์(เตรียมไว้แล้ว)คนละชุด ให้นักเรียนศึกษา
ถ้าไม่เข้าใจของใจให้บันทึกไว้และให้อ่านเพิ่มเติมจากหนังสือ
2. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับกระดาษคำสั่งในการอภิปรายจาก
สถานการณ์จำลอง 4 เรื่อง (อยู่ในสถานการณ์จำลอง)

- 2.1 ความซื่อตรงทางกาย "บุญมาและคำหล้า"
- 2.2 ความซื่อตรงทางวาจา "เพื่อนหรือน้อง"
- 2.3 ความซื่อตรงทางใจ "สี่คากับเพื่อน"

2.4 ให้ช่วยกันแต่งเรื่อง แสดงละครที่แสดงถึงความซื่อตรง 1 เรื่อง

ใช้เวลาแสดง 15 นาที

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม อ่านสถานการณ์จำลองของกลุ่มตน จะให้คนหนึ่งอ่าน หรืออ่านของตัวเองทุกคนก็ได้ แล้วอภิปรายตามคำสั่ง (หาทางแก้ปัญหา)

4. ให้กลุ่มที่ 1 - 3 ส่งตัวแทนมารายงานผล โดยต้องเล่าสถานการณ์และผล. การอภิปราย การแก้ปัญหา. ต่อเรื่องให้เพื่อนฟัง

5. ให้กลุ่มที่ 4 แสดงละครจากเรื่องที่แต่ง

6. ครูอธิบายสรุป ชักชวนความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและซักถามเพิ่มเติม โดยใช้แผนภูมิแสดงโทษของอบายมุขประกอบ

7. ให้ทำแบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง (เหมือนกลุ่มควบคุม)

สื่อการเรียน

- น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉ. วันที่ 25 และ 27 ธันวาคม 2522
- เอกสารเสริมประสบการณ์ เอกสารสถานการณ์จำลอง
- หนังสือแบบเรียน
- แผนภูมิประกอบแสดงโทษของอบายมุข
- แบบฝึกหัด

การประเมินผล

สังเกตการพูดคุย ซักถาม สนทนาแสดงความคิดเห็น ตลอดจนช่วย...

ประกอบ

ตรวจแบบฝึกหัด

ติดตามผลการปฏิบัติตนและบันทึกผลเพื่อแจ้งให้นักเรียนได้รับปรุงตัวในชั่วโมง

ต่อไป

(สถานการณืจำลอง)

บุญมาและคำห้ำหั่น

บุญมาและคำห้ำหั่นเป็นนักเรียนที่เคยสอบตกซ้ำชั้นมาหลายปี เขาจึงตัวโตและอายุมากกว่าเพื่อน ๆ ในชั้น ทั้งสองคนไม่ค่อยเอาใจใส่ในการเรียน และมีความประพฤติไม่ค่อยเรียบร้อย ทั้งค่อนหน้าเพื่อนนักเรียนและค่อนหน้าผู้ใหญ่ ครู - อาจารย์

คุณครูสะอาดเป็นครูที่ดี เอาใจใส่กวักขันนักเรียนเหมือนลูกหลาน ท่านตั้งใจสอนมาก มีกิจกรรมการสอนต่าง ๆ ทำให้การเรียนสนุก เช่น มีการร้องเพลง มีการแสดงท่าทาง แสดงละครประกอบบทเรียนเสมอ นักเรียนส่วนมากชอบคุณครูสะอาดมาก และมีนักเรียนที่เรียนจบไปแล้วกลับมาเยี่ยมเยียนกราบไหว้ท่านเสมอ เวลาพบท่านเขาจะเข้าไปไหว้ทักทายทันทีถ้ามีของก็จะช่วยคุณครูถือ คุณครูสะอาดก็ใจมากเมื่อพบลูกศิษย์

บุญมาและคำห้ำหั่นก็เหมือนจะชอบวิชาที่คุณครูสะอาดสอนเหมือนกัน เพราะเขาไม่เล่น ไม่เกเร หยอกล้อรบกวนเพื่อนในขณะที่ครูสอน ยิ่งโดยเฉพาะเวลาที่คุณครูสะอาดมองไปทางเขาทั้งสอง เขาก็จะอ่านหนังสือและตั้งใจฟังครู แต่ขณะที่คุณครูมองไปทางอื่น เขาก็จะเอาไม้บรรทัดลอกใต้โต๊ะไปหยอกเพื่อนหรือหยอกกันเองทันที ยิ่งเวลาที่คุณครูหันไปเขียนกระดานเพื่อสรุปเรื่องที่สอนหรือคำยากต่าง ๆ ทั้งสองจะผลัดกันลุกขึ้นแสดงท่าทางล้อเลียนท่าทางของคุณครู นอกจากนี้เวลาอยู่นอกห้องเรียนเขาจะยืนตรงเมื่อคุณครูเดินผ่าน แต่พอคุณครูเดินคล้อยหลังไปเขาก็จะตั้งท่าล้อเลียนคุณครู ทำให้เพื่อนหัวเราะ แต่ไม่มีใครกล้าหัวเราะดัง ๆ เพราะเขาจะรังแกคนนั้นในช่วงโมงของคุณครูท่านอื่น (บุญมาและคำห้ำหั่นควรประพฤติอย่างนี้หรือไม่)

อภิปราย

1. บุญมาและคำห้ำหั่นไม่เชื่อตรงทางใดเพราะเหตุใด
2. นักเรียนควรทำอย่างไร เมื่อเห็นเพื่อนกระทำอย่างบุญมาและคำห้ำหั่น
3. นักเรียนจะทำอย่างบุญมาหรือคำห้ำหั่นหรือไม่เพราะเหตุใด
4. เขียนเรื่องต่อไปนี้ให้จบ

เพื่อนหรือน้อง

เล็กเรียนวันหนึ่งของสาวเดินกลับบ้านกับบุญมีซึ่งอยู่บ้านใกล้ ๆ กัน บุญมีพูดว่า "ผมขอยืมจักรยานคันใหม่ของคุณสักชั่วโมงได้ไหม ผมจะไปบ้านน้า" ทองสาตอบว่า "เอาสิวันนี้ผมไม่ได้ทำอะไรพอดี พอไปถึงบ้านผมคุณเอาไปได้เลยจะได้ไม่ต้องย้อนมาอีก"

เมื่อเดินมาถึงบ้านทองสา ทั้งสองเห็นทองสีน้องชายของทองสากำลังจะเอาจักรยานออกไปนอกบ้าน ทองสารีบเข้าไปจับจักรยานไว้แล้วถามว่า "ทองสีจะเอารถของพี่ไปไหน พี่บุญมีเขายืมนะ" ทองสีทำหน้าคล้ายจะร้องไห้ตอบว่า "ก็ผมขอยืมพี่ไว้แต่เช้าแล้วพี่ก็อนุญาตแล้วด้วย"

เอลจริงสี ทองสาคิด เขาจึงหันไปพูดกับบุญมีว่า "จริงอย่างทองสีว่า ผมลืมไปว่าได้อนุญาตให้ทองสีเอารถไปตั้งแต่เมื่อเช้าก็ ขอให้ช่วยนะที่คุณไม่ได้รถในเย็นวันนี้ ผมขอผลัดเป็นให้คุณขอยืมในเย็นวันพรุ่งนี้นะครับ" แต่บุญมีโกรธเพราะเข้าใจว่าทองสารักน้องจนนึกคำพูดจึงกระแทกเสียงอย่างอารมณ์เสียว่า "เธอเป็นพี่อย่างไร น้องตัวเล็กแก่นี้บังคับไม่ได้ เธอสัญญากับผมไว้ เธอไม่รักษาคำพูดเลย" แล้วบุญมีก็กลับบ้านไปอย่างอารมณ์เสีย

ทองสาววิ่งตามบุญมีออกมา เขาพยายามอธิบายให้บุญมีเข้าใจ แต่บุญมีไม่ฟังทองสาจะทำอย่างไร เขาได้ให้สัญญาไว้แก่ทั้งน้องและเพื่อน แต่เขาให้สัญญากับน้าก่อน แต่ถ้าเขาให้รถแก่น้อง เขาก็ต้องเสียเพื่อน ถ้าเขาให้รถแก่เพื่อน เขาก็รู้สึกละอายใจ (ทองสาควรทำอย่างไร)

อภิปราย

1. บุญมีเป็นคนมีเหตุผลหรือไม่เพราะเหตุใด
2. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ที่พี่ต้องเสียใจใหญ่กว่าน้อง บังคับน้องได้เสมอ และไม่จำเป็นต้องรักษาคำพูดที่ให้แก่น้อง
3. เมื่อเกิดปัญหานี้ขึ้น ถ้าทองสาจะตัดสินใจอย่างยุติธรรมและมีเหตุผล เขาควรตัดสินใจอย่างไร เขาควรให้ใครยืมรถในเย็นวันนั้น
4. ทองสาเชื่อตรงหรือไม่ ทางใด เพราะเหตุใด
5. ขอเรื่องให้จบ

สีดา กับ เพื่อน

สีดาเป็นนักเรียนหญิงที่เพิ่งย้ายมาอยู่โรงเรียนนี้ใหม่ ๆ เธออยากมีเพื่อนมาก เธอสังเกตเห็นว่าลำไยเป็นเด็กที่ร่าเริง สบาย และมีเพื่อนมาก เธออยากเป็นเพื่อนกับลำไย ถ้าเธอเป็นเพื่อนกับลำไย เธอจะมีเพื่อนมากด้วย เธอพยายามอย่างยิ่งที่จะหาโอกาสคุยกับลำไย

พักกลางวันวันนี้ สีดาได้รับประทานข้าวแล้วก็เดินตามหาลำไย แต่ไม่เห็นลำไย ในโรงอาหาร ที่สนามก็ไม่มี เธอจึงเข้าไปตามในห้องเรียน ขณะสีดาเผลอน้ำเข้าไประหว่างเรียน เธอเห็นลำไยอยู่คนเดียวและกำลังนั่งดูรูปจากหนังสือของคุณครู :ขย่ำแล้วน้ำไม่แห้งที่ถึงดวง จากนั้นลำไยก็เหลียวมองรอบ ๆ ตัว จึงเห็นสีดาซึ่งยืนตกใจอยู่ที่ประตูห้อง ลำไยจึงวิ่งออกไปที่สนามโดยไม่ได้พูดกับสีดาเลย

วันรุ่งขึ้น เมื่อสีดาเข้าชั้นเรียนเธอพบว่าคุณครูอารมณ์ไม่ดีเลย เพราะคุณครูพบว่าหนังสือที่ท่านนำมาให้นักเรียนดูนั้นถูกฉีก ท่านสงสัยหงุดหงิดเพราะท่านเห็นว่าทองดีอ่านหนังสือเล่มนั้นเป็นคนสุดท้ายของเมื่อวาน แต่ทองดีปฏิเสธว่าไม่รู้เรื่อง เขาเห็นหน้านั้นถูกฉีกอยู่แล้ว แต่คุณครูไม่เชื่อเพราะทองดีมักรังแกเพื่อนและพูดจาจนถูกลงโทษเสมอ นักเรียนคนอื่นออกจะสมน้ำหน้าทองดี โกรธ ๆ ก็คิดว่าทองดีเป็นคนฉีกหนังสือ แต่สีดา รู้ความจริง สีดาอยากบอกความจริงนี้แก่คุณครูแต่กลัวว่าลำไยจะโกรธและไม่รับเธอเป็นเพื่อน เพื่อนคนอื่นก็คงคิดว่าเธอประจบครู หรือเธอจะปล่อยให้ทองดีเป็นแพะรับบาป จะยุติธรรมหรือเมื่อทองดีไม่ได้ทำผิดจริง (สีดาจะทำอย่างไรดี)

อภิปราย

1. ถ้าสีดาเล่าให้ครูทราบ ควรจะว่าเธอประจบคุณครูหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. ถ้าสีดาเฉย ๆ ไม่บอกเรื่องที่คุณเห็นเมื่อตอนกลางวันให้คุณครูทราบ เธอเป็นคนซื่อตรงหรือไม่ ทางใด เพราะเหตุใด
3. ถ้าสีดาไม่เล่าความจริง และได้ลำไยเป็นเพื่อน เธอจะมีความสุขหรือไม่ ลำไยจะเป็นเพื่อนที่ดีตลอดไปหรือไม่ เพราะเหตุใด
4. ท่อเรื่องให้จบ

✓ แผนการสอนโดยวิธีบรรยายอุปมาอุปไมย

เรื่อง ความเชื่อตรงต่อเวลาและหน้าที่

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ใหญ่และเข้าใจความหมายของความเชื่อตรงต่อหน้าที่ โดย
 - 1.1 อธิบายลักษณะการแสดงออกของความเชื่อตรงต่อหน้าที่ได้ถูกต้อง
 - 1.2 ตอบคำถามจากแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง
 - 1.3 ยกตัวอย่างที่แสดงถึงความเชื่อตรงต่อหน้าที่ได้ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนรู้วิธีแสดงถึงความเชื่อตรงต่อหน้าที่ โดย
 - 2.1 บอกวิธีแสดงถึงความเชื่อตรงต่อหน้าที่ได้ถูกต้อง
 - 2.2 สรุปสถานการณ์ที่แสดงถึงความเชื่อตรงต่อหน้าที่ได้ถูกต้อง
3. ให้เห็นและยอมรับคุณค่าของความเชื่อตรงต่อหน้าที่ โดย
 - 3.1 อธิบายประโยชน์ของความเชื่อตรงต่อหน้าที่และยกตัวอย่างได้ถูกต้อง
 - 3.2 อธิบายโทษของความไม่เชื่อตรงต่อหน้าที่และยกตัวอย่างประกอบได้
4. ให้อยอมรับในคุณค่าของความเชื่อตรงต่อหน้าที่และนำไปปฏิบัติ โดย
 - 4.1 บอกความรู้สึกต่อการแสดงถึงความเชื่อตรงและไม่เชื่อตรงต่อหน้าที่ได้ถูกต้อง
 - 4.2 แสดงความปรารถนาได้ถูกต้องที่จะประพฤติเชื่อตรงต่อหน้าที่
 - 4.3 ยกย่องบุคคลหรือสถานการณ์ที่แสดงว่าเชื่อตรงต่อหน้าที่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

หน้าที่คือ กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเพื่อความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า และความสงบสุขแก่คนและผู้อื่น ทุกคนมีหน้าที่ต้องกระทำตามตำแหน่ง ฐานะขณะนั้น เช่น เราเกิดมา มีฐานะเป็นบุตรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่ ดังในเรื่องที่ศ 6 ในขณะเดียวกันเราก็มีฐานะเป็นนักเรียนมีหน้าที่ต้องเรียนหนังสือ มีฐานะเป็นลูกศิษย์ต้องปฏิบัติต่อครู และบางคนต้องมีฐานะอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติ เช่น หัวหน้าชั้น หัวหน้าเวร หัวหน้าแถว สมาชิกกลุ่ม แต่ละตำแหน่ง แต่ละฐานะต่างก็มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้งานสำเร็จ เจริญก้าวหน้า ไม่ว่าใครจะมีฐานะหน้าที่มากมายเพียงใด เขาจะต้องปฏิบัติหน้าที่นั้นให้สำเร็จเป็นผลดี เจริญก้าวหน้า นำความ

สงบสุขมาให้แก่ตนเองและผู้อื่น หมู่คณะ สังคม ประเทศชาติได้

ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ คือ การปฏิบัติจริงจัง ปฏิบัติตรงและถูกต้องตามระเบียบ
ประเพณีของหน้าที่ เช่น

นักเรียนมีหน้าที่เรียนหนังสือ นักเรียนที่เชื่อตรงต่อหน้าที่ ต้องตั้งใจเรียน ไม่หลบ
หลีกครู ครูซึ่งมีหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียน ครูที่เชื่อตรงต่อหน้าที่ต้องตั้งใจอบรมสั่งสอนไม่
หลบหลีก

บุคคลแต่ละคน มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อตนเองและสำหรับตนเอง เช่น การออกกำลังกาย
การพักผ่อน การทำงาน ฯลฯ

2. หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อคนอื่น หมู่คณะ โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ

หน้าที่ต่อตนเอง เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเอง เช่น
เรียนหนังสือ ประกอบอาชีพ ทำงานส่วนตัว พักผ่อน ออกกำลังกาย การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ
 ฯลฯ เราต้องปฏิบัติจริงด้วยความขยัน อุตุน ทำให้เกิดความสำเริง เกิดผลดี คนที่เชื่อตรง
ต่อหน้าที่จะทำให้ผลงานก้าวหน้า ตัวเขาเองก็มีความสุขความเจริญ

หน้าที่ต่อคนอื่น สังคม และประเทศชาติ คืองานที่ต้องปฏิบัติต่อคนอื่น ร่วมกับคนอื่น
เช่น หน้าที่ต่อคุณครู ต่อบิดามารดา ต่อเพื่อน ต่อโรงเรียน ต่อหมู่บ้าน ทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่
พลเมืองดี ฯลฯ ทุกคนควรปฏิบัติหน้าที่ต่อคนอื่นอย่างซื่อตรง ไม่เอาเปรียบ หลบหลีก ทำตาม
ข้อตกลง ซึ่งจะทำงานของหมู่คณะก้าวหน้า ตัวเองก็จะได้รับความไว้วางใจจากคนอื่น
หมู่คณะและประเทศชาติ

แนวคิด/หลักการ

ชั้นนำ

1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียน

2. ใช้ข่าว น.ส.พ.ไทยรัฐ ในการนำเสนอเนื้อหาทุกขุโยงเข้าสู่เรื่องความเชื่อตรง
ชั้นสอน

1. ครูบรรยายอธิบายเกี่ยวกับความเชื่อตรงต่อหน้าที่ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
และให้นักเรียนอภิปรายซักถาม(10 - 15 นาที)

2. สรุปอุปมาอุปไมยเป็นตัวอย่าง เช่น โภชนาตามหน้าที่ซึ่งตรงเวลาทุกวัน(5 นาที)

3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน ให้คิดเปรียบเทียบกับความ
 วัตถุประสงค์หน้าทึ่กับสิ่งที่นักเรียนรู้จัก (15 นาที)

4. นำสิ่งที่กลุ่มเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยมาเขียนเป็นภาพประกอบคำบรรยาย

5. ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลงานของกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6 - 7 นาที
 และแสดงผลงานที่กลุ่มทำขึ้น

6. ให้ทำแบบฝึกหัด

สื่อการเรียน

1. ชาว น.ส.พ. ไทยรัฐ

2. เอกสารเนื้อหา

3. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

- สังเกตการตอบ ชักถาม แสดงความคิดเห็น ยกตัวอย่าง
- ตรวจแบบฝึกหัด
- ติดตามผลการปฏิบัติตน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนโดยวิธี "โครลิกซา"

เรื่อง ความซื่อตรงต่อเวลาและหน้าที่

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ให้รู้และเข้าใจความหมายของความซื่อตรงต่อเวลา โดย
- 1.1 อธิบายความหมายของความซื่อตรงต่อเวลา และยกตัวอย่าง

ประกอบได้ถูกต้อง

- 1.2 เลือกสถานการณ์ที่เป็นการแสดงความซื่อตรงต่อเวลาได้ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนรู้วิธีแสดงความซื่อตรงต่อเวลา โดย
 - 2.1 อธิบายวิธีการแสดงความซื่อตรงต่อเวลาได้ถูกต้อง
 - 2.2 สรุป เลือกสถานการณ์ที่แสดงความซื่อตรงต่อเวลาได้ถูกต้อง
3. ให้เห็นคุณค่าของความซื่อตรงต่อเวลา โดย
 - 3.1 อธิบายประโยชน์ของความซื่อตรงต่อเวลาได้
 - 3.2 อธิบายโทษของความไม่ซื่อตรงต่อเวลาได้
4. ให้ยอมรับคุณค่าของความซื่อตรงต่อเวลาและนำไปปฏิบัติ โดย
 - 4.1 บอกความรู้สึกต่อการแสดงความซื่อตรงต่อเวลาได้ถูกต้อง
 - 4.2 แสดงความปรารถนาที่จะเลือกที่จะซื่อตรงต่อเวลา
 - 4.3 ยกย่องบุคคลที่ซื่อตรงต่อเวลาหรือสถานการณ์ดังกล่าวได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เวลาเป็นสิ่งสำคัญมาก เมื่อเวลาล่วงไปแล้วเรียกกลับคืนมาไม่ได้ จึงควรใช้เวลาทุกวินาทีให้มีประโยชน์ให้มากที่สุด เนื่องจากบุคคลมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติมากมาย จึงต้องมีการแบ่งเวลา กำหนดเวลา โดยเฉพาะเมื่อตั้งใจทำอะไร เวลาใดหรือเพื่อนักหมายกับใครแล้วก็ต้องปฏิบัติตามที่กำหนด นักหมายไว้

ความซื่อตรงต่อเวลา คือ การปฏิบัติจริงจัง ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ ตั้งใจไว้ นักหมายไว้ สัญญา ทกลงไว้ เช่น

ตกลงว่าโรงเรียนขึ้น 8.30 น. คนที่ซื่อตรงต่อเวลาต้องมาโรงเรียนก่อนหรือทัน 8.30น.

นักหมายว่าจะไปนากับเพื่อน " ไปนากับเพื่อนตามเวลานั้น

ตั้งใจว่าจะอ่านหนังสือก่อนนอน " อ่านหนังสือก่อนนอน

ความเชื่อตรงต่อเวลาเป็นการปฏิบัติตามเวลาที่กำหนดไว้ คนเชื่อตรงต่อเวลา
จึงนับว่าเป็นผู้ที่เชื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น ถ้าหนักหมายแล้วไม่สามารถปฏิบัติตามที่นัดไว้ได้
ต้องแจ้งให้คนอื่นทราบก่อนที่จะถึงเวลานัดนั้น ๆ

คนเชื่อตรงต่อเวลาสามารถทำงานในหน้าที่ที่ตั้งใจไว้ได้มาก ประสบผลสำเร็จ
มีความเจริญก้าวหน้า ทำให้คนที่รู้จัก คิดก่อร่วมงานด้วยไว้วางใจ ให้เกียรติ
แนวคิด

การปฏิบัติตามกำหนดเวลา ทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้มากและเรียบร้อยตาม
เวลา ทำให้คนอื่นยอมรับนับถือ ให้เกียรติ ไว้วางใจ
วิธีสอนและกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ตรวจสอบสภาพห้องเรียน ความพร้อม ความมีระเบียบวินัย(ชั้นถือ)
2. ให้นักเรียนนั่งตัวตรง วางมือตามสบาย ทำจิตใจให้สบายเลิกคิดเรื่องอื่น ๆ
ทั้งหมด ให้สนใจเพ่งมองที่พระพุทธรูปหน้าห้อง สรวรรวมกาย วาจา ใจ และกล่าวคำปฏิญาณ
ตนว่า "ข้าพเจ้าจะตั้งใจเรียน ไม่ทำความชั่วทั้งปวง จะทำแต่ความดี ไม่เกียจคร้าน พุศฺชั้วทั้ง
ตนเองและผู้อื่น" สงบนิ่ง 2 - 3 นาที (ชั้นสมาธิ)
3. ครูเล่านิทานเรื่อง "มาดามกับกิ่งกุ่ม"

ขั้นสอน (ชั้นปัญญา)

1. ให้นักเรียนฝึก ขานเนื้อหาจากหนังสือศีลธรรมทั้ง 2 เล่ม(พ.ท. ประสาร ทอง
ภักดี และ แปลก สนธิรักษ์กับเบ็ດอง ฃ.นศร) และศึกษาจากเอกสารเสริมประสบการณ์
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนส่งตัวแทนมารับบัตรคำตั้ง ดังนี้
 - 2.1 แสดงบทบาทสมมุติเรื่องความเชื่อตรงต่อเวลา
 - 2.2 ช่วยกันคิดและเขียนคำถาม ในขอบเขตต่อไปนี้
 - ความเชื่อตรงต่อเวลาหมายถึงอะไร อย่างไร
 - คนเชื่อตรงต่อเวลาต้องปฏิบัติตนอย่างไร
 - 2.3 แต่งเรื่องแสดงประโยชน์ของความเชื่อตรงต่อเวลาและโทษของความ
ไม่เชื่อตรงต่อเวลา

- 2.4 อภิปรายว่าเราจะฝึกให้ตนเป็นคนชื่อกองที่ในเวลาได้ด้วยวิธีใด
3. ให้แต่ละกลุ่มรายงานและแสดงผลงาน
4. ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม เรื่องความชื่อกองต่อเวลาและการฝึกตน ให้นักเรียนซักถาม ให้ทำบันทึกย่อ

5. ให้ทำแบบฝึกหัด

6. ให้นักเรียนสำรวจตน แม่เมตตา

" สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้ทุกข์กายทุกข์ใจเลย จงมีสุขกาย สุขใจรักษาตนให้พ้นทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด"

สื่อการเรียน

- เอกสาร เสริมประสบการณ์
- หนังสือแบบเรียนของ แปลก สนธิรักษ์และเปลื้อง ณ.นคร, พ.ท. ประสาร
- ทองภักดี
- บัตรคำสั่ง 4 บัตรและกระดาษวางที่ไฉบันทึกลง
- แบบฝึกหัด
- พระพุทธรูปหน้าชั้นเรียน

การประเมินผล

- สังเกตการแสดงความคิดเห็น การรวมกิจกรรม
- ตรวจแบบฝึกหัด
- ติดตามผลการปฏิบัติตน

นิทานชาดกประกอบการสอน
เรื่อง ความเชื่อตรงต่อเวลาและหน้าที่
1 พญาเนื้อกับหลาน (ขรลหิตชาดก)

ในป่าแห่งหนึ่งบริเวณเมืองพาราณสี มีนางเนื้อตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในป่านั้นโดยมีพี่ชายเป็นจำเริญ นางเนื้อมีลูกหนึ่งตัว นางรักลูกมากหวังจะให้ลูกมีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย จึงคิดจะนำลูกไปฝากกับพี่ชาย เพื่อให้อบรมสั่งสอนวิธีหลบหลีกภัยและกลมายาในการรักษาตัวรอด เมื่อคิดได้ดังนั้น จึงนำลูกไปฝากไว้กับพี่ชาย และพูดว่า "ฉันมีลูกตัวเดียวก็อยากจะให้พี่อบรมสั่งสอนให้" "ไม่เป็นไร ฉันจะอบรมสั่งสอนให้เต็มความสามารถ" ฝ่ายพี่ชายรับคำ แล้วก็รับเอาหลานไว้ และนำให้มาเรียนตามเวลาที่กำหนดให้ ต่อมาปรากฏว่า ลูกเนื้อมิได้มาเรียนตามที่นัดหมาย แต่เที่ยวไปจนกระทั่งคิดบังพวาน นางเนื้อทราบข่าวร้ายของลูกก็ร้อนใจมาก จึงรีบมาถามพี่ชายว่า "ทำไมไม่อบรมลูกฉันให้รู้กลมายาและวิธีรักษาตัวรอด จนทำให้มีภัยเกิดกับตัว" พี่ชายจึงตอบว่า "เราไม่สามารถจะอบรมสั่งสอนสัตว์มีเท้า 7 ก็ม มีเขากลแก่ โคนขึ้นไปผู้ก็คองไม่เชื่อตรงอย่างนี้เราสอนไม่ได้" นางเนื้อรู้สึกเช่นนั้นก็ได้แต่เสียใจ ฝ่ายลูกเนื้อก็ถูกนายพรานแลเนื้อไปเป็นอาหาร

2 มาดเพกกับกิ้งกุ่ม

ในอดีตกาล มีอาจารย์ที่ป่าไม้คนหนึ่งมีลูกศิษย์ซึ่งเป็นชายหนุ่มจำนวนมาก วันหนึ่งอาจารย์ได้สั่งให้ลูกศิษย์ไปช่วยกันหาไม้แห้งมาทำฟืน ลูกศิษย์ต่างก็เข้าไปหาฟืน และหาฟืนได้คนละมาก ๆ เพราะตรงต่อเวลาเห็นคุณค่าของเวลา แต่มีมาดเพกคนหนึ่งถือว่าไม่จำเป็นต้องรีบร้อนอะไร เพราะในป่ามีไม้แห้งถมไป จะเก็บเอาเมื่อใดก็ได้ คิดดังนั้นแล้วเขาก็นอนหลับใต้ต้นกุ่ม พอได้เวลากลับเพื่อน ๆ ของเขาเดินมาเห็นมาดเพกก็ยังนอนอยู่จึงปลุกให้กลับ มาดเพกตื่นขึ้นเห็นเพื่อน ๆ ได้ฟืนคนละมาก ๆ ตัวเขาเองยังไม่ได้เลย จึงรีบขึ้นต้นกุ่มเพื่อหักกิ่งกุ่มมาหักกิ่งโน้นกิ่งนี้ แต่ด้วยความรีบร้อนตะลึะลานกลัวไม่ได้ฟืนและไม่ทันเพื่อน กิ่งกุ่มซึ่งเขาหักโน้นเข้ามาควักลูกตา มาดเพกได้รับความเจ็บปวดมาก ลงจากต้นกุ่มเดินเอามือปิดตาไปหาอาจารย์เล่าเรื่องให้อาจารย์ฟัง อาจารย์จึงตั้งสอนว่านี่แหละเป็นผลของการทำอะไรไม่ตรงเวลา ทำให้หากินไม่ทันเพื่อน ๆ แล้วอาจารย์จึงช่วยรักษาตาให้เขา

1. - 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

1. เหมาะกับเด็กเล็ก

2. เหมาะกับเด็กโต

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มควบคุม

เรื่อง ทิศ 6 (ครั้งที่ 1)

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ใ้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของทิศ 6 โดย
 - 1.1 บอกความหมายของทิศ 6 เปรียบเทียบกับบุคคลประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
 - 1.2 จำแนกบุคคลเข้าตามทิศ 6 ได้ถูกต้องทั้งหมด
2. ใ้รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติต่อบุคคลในฐานะทิศต่าง ๆ โดย
 - 2.1 อธิบายข้อควรปฏิบัติต่อบิดามารดาได้ถูกต้อง
 - 2.2 อธิบายเหตุและที่ปฏิบัติต่อบิดามารดาในข้อต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
3. ใ้รู้คุณค่าของบุคคลในฐานะทิศต่าง ๆ จึงโดย
 - 3.1 บอกประโยชน์หรือคุณค่าของบิดามารดาที่มีต่อบุตรได้ถูกต้อง
 - 3.2 จำแนกบทบาทที่พึงปฏิบัติของบุคคลที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
 - 3.3 บอกแนวที่จะพึงปฏิบัติต่อบิดามารดาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
4. ยอมรับในคุณค่าและนำไปปฏิบัติ โดย
 - 4.1 เล่าตัวอย่าง ประเด็นทางที่ตนปฏิบัติต่อบิดามารดาได้ถูกต้อง
 - 4.2 เลือกปฏิบัติต่อบิดามารดาได้ในสถานการณ์ที่กำหนดให้

เนื้อเรื่อง

ทิศ 6 เป็นการเปรียบเทียบบุคคลที่เกี่ยวข้องของเป็นคู่ ๆ ตรงกันข้าม โดยจำแนกบุคคลต่าง ๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้อง ออกเป็น 6 จำพวก และได้กำหนดหน้าที่ วิธีที่บุคคลจะพึงปฏิบัติต่อกันเพื่อตรวจสอบลงในสังคม

พระพุทธเจ้า เปรียบเทียบบุคคลกับทิศ 6 ดังนี้

1. ปุรัตถิมทิศ	ทิศเบื้องหน้า	หมายถึง	บิดามารดา	ผู้ที่เลี้ยงดูอบรมเรามา
2. ทักขิมทิศ	" ขวา	"	ครู อาจารย์	ผู้ให้ความรู้ต่าง ๆ แก่เรา
3. อุกถทิศ	" ซ้าย	"	มิตรสหาย	เพื่อน น้อง ญาติมิตร
4. ปัจฉิมทิศ	" หลัง	"	ภริยา สามี	ผู้ที่จะต้องอยู่เป็นคู่คำจุนกัน
5. เหนือทิศ	" หน้า	"	บ่าวไพร่คนงาน คนใช้ ผู้รับใช้	
6. อุपरิมทิศ	" บน	"	ภิกษุสงฆ์ พระมหากษัตริย์ และผู้ควรเคารพเทอดทูน	

คนเราจะอยู่คนเดียวโดยไม่ติดต่อกับใครเลยไม่ได้ ต้องติดต่อกับปะ พึ่งพาอาศัยกัน และกันเสมอ จึงจำเป็นต้องรู้หน้าที่และวิธีปฏิบัติต่อกันและกัน เพื่อช่วยเหลือกัน ตอบแทนกัน จะทำให้อยู่กันด้วยความสงบสุข

ทิศเบื้องหน้า บิคารมารคากับบุตร

บิคารมารคเป็นทิศเบื้องหน้าเพราะเป็นผู้เลี้ยงดู ปกป้องเรามาก่อน บุตรจึงควรปฏิบัติต่อบิคารมารค ดังนี้

1. เลี้ยงท่านตอบแทน ถอดอกจนคุณแลเมื่อท่านเจ็บป่วยด้วยการทำให้ท่านมีความสุขกาย สุขใจ ไม่เกือกร้อน
2. รับผิดชอบงานที่ท่านมอบหมายให้ และช่วยเหลืองานท่านตามความสามารถ
3. คำรังชื่อเสียงวงศ์สกุลไม่ให้เสื่อมเสีย โดยประพฤติกดี มีอาชีพชอบ
4. ประพฤติปฏิบัติตนดีสมควรให้ได้รับมรดก รู้จักขยัน ทำให้ทรัพย์มรดกเพิ่มพูน
5. ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ท่าน ระลึกถึงคุณความดีและตอบแทนคุณความดีของท่าน

บิคารมารค ทิศปฏิบัติต่อบุตร ดังนี้

1. สั่งสอนแนะนำตักเตือนไม่ให้บุตรทำชั่วทั้งปวง
2. แนะนำส่งเสริมให้ทำความดี ตั้งอยู่ในความดี
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ได้ศึกษาเล่าเรียนตามความสามารถ
4. หากผู้ครองที่เหมาะสมให้ เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือตามสมควร
5. มอบทรัพย์มรดกให้เมื่อถึงเวลาอันควร

แนวคิด / หลักการ

คนเราทุกคนจะต้องติดต่อกับปะกับบุคคลอื่น การปฏิบัติตนต่อบุคคลที่เราพบปะด้วยก็ถูกต้องเหมาะสม ย่อมได้รับการยกย่องสรรเสริญ การปฏิบัติตนดีต่อกันอื่นย่อมได้รับความรัก ความเห็นใจตอบแทน มีคนสรรเสริญ

วิธีสอน / กิจกรรม

1. ครูเล่านิทานที่มาของเรื่องที 6 (สิงคาลกยามพสุทร)
2. ครูให้นักเรียนอ่านหนังสือแบบเรียนศีลธรรม ป.6 พ.ท. ประสาร ทองภักดี หน้า 53 และหนังสือศีลธรรม ป.6 แปลก ธนวิรัช หน้า 68, 69, 70 และเอกสารเสริมประกอบการเรียน (คล้ายกลุ่มทดลอง)

ตัวอย่างเอกสารเริ่ม: ระดมการระดมแบบแผนการสอน

การตรงต่อเวลาและหน้าที่

การตรงต่อหน้าที่

หน้าที่ คือ กิจที่ต้องทำ ทุกคนมีหน้าที่ด้วยกันทั้งนั้น หน้าที่มี 2 อย่าง คือ

- หน้าที่ต่อผู้อื่น
- หน้าที่ต่อตนเอง

หน้าที่ต่อผู้อื่น เริ่มด้วยหน้าที่บุตรกับบิดามารดา หน้าที่นักเรียนกับครูอาจารย์ หน้าที่สามีกับภรรยา เป็นต้น หน้าที่เหล่านี้ได้เรียนมาแล้วในเรื่องที่ 6

นอกจากนี้ก็มีหน้าที่ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การทำตนเป็นพลเมืองก็คือ ... ชาติ ช่วยกำจัดผู้ที่จะมาเป็นศัตรูของชาติ เป็นหน้าที่ต่อชาติ การเป็นคนมีศาสนา ประพฤติตามหลักธรรมของศาสนา ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามโอกาส เป็นหน้าที่ต่อศาสนา การแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ เช่น เสด็จทูลพระมหากษัตริย์ ถวายความเคารพพระมหากษัตริย์เมื่อเสด็จมาหรือเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นหน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์

หน้าที่ต่อตนเอง คือ หน้าที่ที่ตนต้องกระทำเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเอง เช่น หน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียน หน้าที่ในการทำงาน หน้าที่ในการทำตนให้เป็นคนดี เป็นต้น

เมื่อรู้ว่าทุกคนต้องมีหน้าที่ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นก็ควรตรงต่อหน้าที่ คือ ทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ไม่หลีกเลี่ยงบิดพลิ้วและไม่ทำให้บกพร่องให้ความสำคัญต่อหน้าที่นั้น ผู้ตรงต่อหน้าที่ รักษาหน้าที่ อย่างยิ่งยวด หน้าที่ก็ย่อมรักษาผู้นั้น สนับสนุนส่งเสริมให้มีความสุขความเจริญตลอดไป ดังพุทธภาษิตที่ว่า "หน้าที่ที่บุคคลประพฤติดีแล้วย่อมนำความสุขมาให้"

การตรงต่อหน้าที่นั้น หมายความว่า ใครมีหน้าที่อย่างไรก็ให้ปฏิบัติตรงหน้าที่นั้น เช่น นักเรียนมีหน้าที่เรียนหนังสือก็ต้องเรียนตามหน้าที่ ถ้าเป็นนักเรียนแล้วไม่เรียนก็เรียกว่าเป็นคนไม่ตรงต่อหน้าที่ หรือเช่นตำรวจมีหน้าที่จับผู้ร้าย แต่กลับไม่จับก็เรียกว่า ตำรวจนั้นไม่ตรงต่อหน้าที่ กิจการทั้งหลายจะดำเนินไปโดยเรียบร้อยและสำเร็จเป็นอันดีได้ก็เพราะ
คนเราทำงานตรงต่อหน้าที่

ประวัติผู้วิจัย

นายประสิทธิ์ พรหมเสนา เกิดวันที่ 1 ตุลาคม 2491 ณ บ้านเลขที่ 2 บ้านโนนสัง อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (เกียรตินิยม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2518 ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งครูโรงเรียนบ้านเมืองน้อย องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเงิน 500 บาท

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย